

*ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ*

*Շրջակա միջավայրի վրա ներգործության մոնիտորինգի կենտրոն*

*ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ*

*ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ 2014Թ.*

*ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՈՐԱԿԻ*

*Ե Ր Ե Վ Ա Ն*

*2015*

*Բ ն վ ա ն դ ա կ ու թ յ ու ն*

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....3

ՀՀ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ԱՂՏՈՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ 2014թ.-ի.....3

ԱՍՓՈՓԱԳՐՈՒՄ ՏԵՂ ԳՏԱԾ ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ.....3

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՈՐԱԿԻ.....5

ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱԿԵՏԵՐԻ ԱՆՎԱՆԱՑԱՆԿ.....5

ՀՀ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՈՐԱԿԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑՆ ԸՍՏ  
ԳԵՏԱՎԱԶԱՆՆԵՐԻ.....16

ՀՀ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՈՐԱԿԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ 2014թ.-ի.....28

Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք.....40

Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....43

Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք .....43

Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....46

Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք.....47

Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք .....47

ՀՀ ջրամբարների ջրի քիմիական որակը 2014թ.-ին.....50

ՀՀ ջրամբարներ .....50

Արաքս գետ.....51

Սևանա լիճ.....52

ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ԱՂՏՈՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ  
ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ 2014թ.-ի.....53

Էկոլոգիական նորմեր (ըստ ՀՀ կառավարության 2011թ.-ի մայիսի 27-ի N 75-Ն  
որոշման).....164

Մակերևութային ջրերի աղտոտվածության չափանիշներ (ըստ 1990թ.-ին ընդունված  
ձկնատնտեսական նորմերի) .....165

«Արտակարգ բարձր աղտոտվածություն» և «բարձր աղտոտվածություն»  
արտահայտությունների սահմանումը .....166

Մակերևութային ջրերում որոշվող ցուցանիշների ցանկ.....167

## **ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ**

Ամփոփագիրը կազմված է Հայաստանի Հանրապետության մակերևութային ջրերի քիմիական որակի մասին տեղեկատվություն ապահովելու, գետերի համեմատաբար վտանգավոր հատվածները հայտնաբերելու և դրանց վերահսկողությունն ուժեղացնելու նպատակով:

2014թ.-ին մակերևութային ջրերի որակի դիտարկումներ իրականացվել են հանրապետության 40 գետի, Արփա-Սևան թունելի, Արփիլճի, Ախուրյանի, Ապարանի, Ագատի, Կեչուտի ջրամբարների, Երևանյան լճի և Սևանա լճի 126 դիտակետում, որտեղից վերցվել է 1013 փորձանմուշ, որոշվել՝ 42030 ցուցանիշ:

Ծաղկաձորում շրջակա միջավայրի որակի մոնիտորինգի միջոցառումների շրջանակում Ծառաղբյուր գետի 2 դիտակետից վերցվել է 24 փորձանմուշ, որոշվել՝ 960 ցուցանիշ:

Արաքս գետի ջրի աղտոտվածության հայ-իրանական համատեղ մոնիտորինգի ծրագրի շրջանակում Արաքս գետից վերցվել է ջրի 60 փորձանմուշ, որոշվել՝ 2160 ցուցանիշ:

Ընդհանուր առմամբ 2014թ.-ին ՀՀ մակերևութային ջրերի որակի մոնիտորինգի համար վերցվել է 1108 փորձանմուշ, որոշվել՝ 45150 ցուցանիշ:

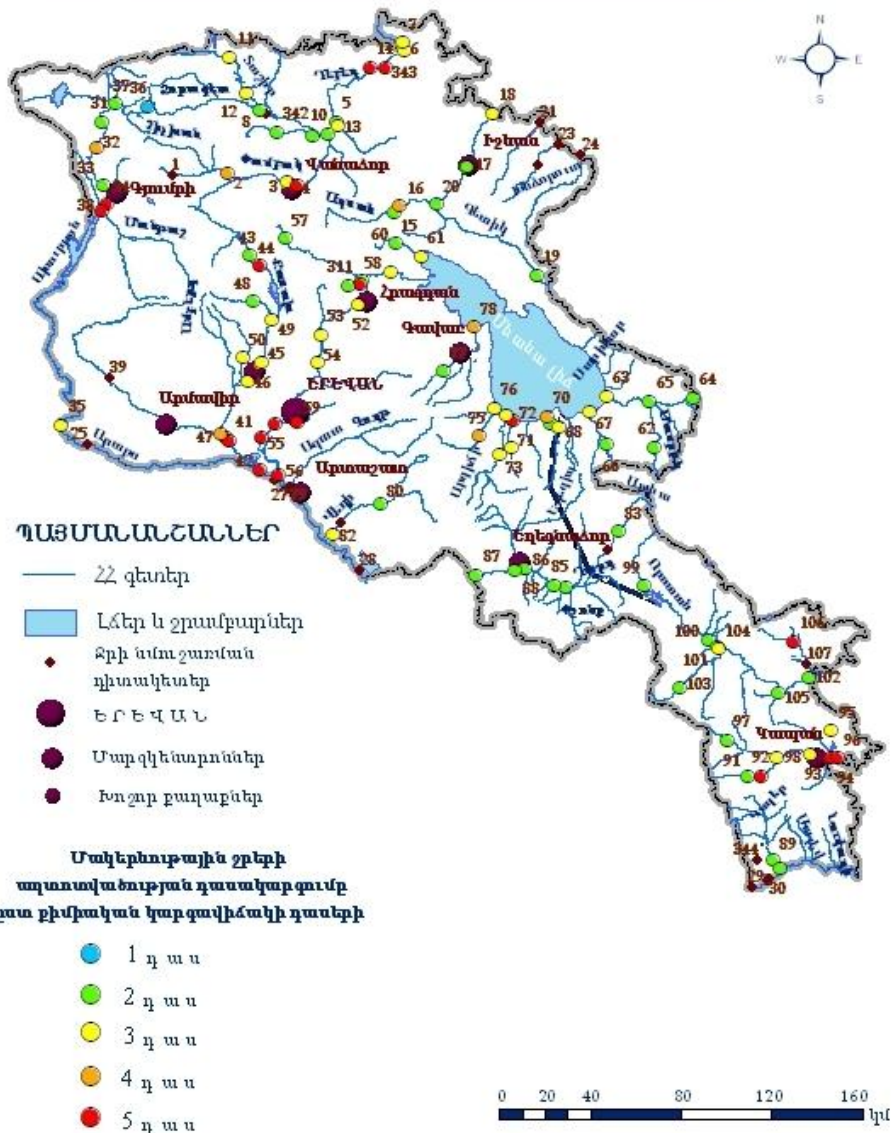
### **ՀՀ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹՅԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ԱՂՏՈՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ 2014թ.-ԻՆ**

ՀՀ գետերի և ջրամբարների ջրի քիմիական որակը գնահատվել է համաձայն ՀՀ կառավարության կողմից «Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից՝ յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին» որոշմամբ (ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N 75 \_Ն որոշում) սահմանված նորմերի (Աղյուսակ 1, 2): ՀՀ-ում մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրի քիմիական որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Ջրի քիմիական որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով: Համաձայն 2014թ.-ի մոնիտորինգի արդյունքների ՀՀ գետերի 96 դիտակետից 1 դիտակետում դիտվել է «գերազանց» որակի ջուր, 40 դիտակետում՝ «լավ» որակի ջուր, 30 դիտակետում՝ «միջակ» որակի ջուր, 7 դիտակետում՝ «անբավարար» որակի ջուր և 18 դիտակետում «վատ» որակի ջուր: ՀՀ-ում Սևանա լճի և Արաքս գետի ջրի քիմիական որակի գնահատումը դեռևս կատարվում է համաձայն 1990թ.-ին ընդունված մակերևութային ջրերի աղտոտվածության ձևաչափի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների:

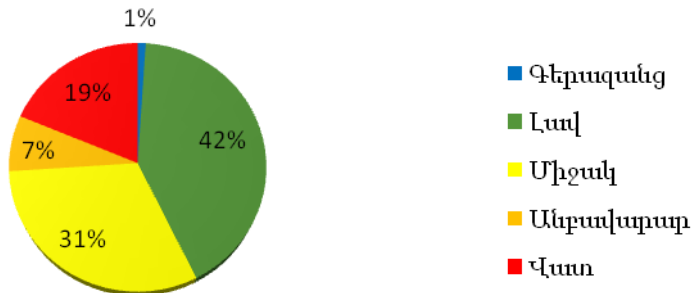
### **ԱՄՓՈՓԱԳՐՈՒՄ ՏԵՂ ԳՏԱԾ ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ**

ք.	-	քաղաք
գյ.	-	գյուղ
ԹԿՊ <sub>5</sub>	-	թթվածնի հնգօրյա կենսաքիմիական պահանջ
ԹՔՊ	-	թթվածնի քիմիական պահանջ
ՍԹԿ	-	սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա

# 2014թ-ին ՀՀ գետերի ջրի քիմիական որակը



2014թ.-ին ՀՀ գետերի ջրի քիմիական որակի ամփոփ նկարագիրը (դիտակետերի ընդհանուր թիվը 96 է)



**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՈՐԱԿԻ**

**ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱԿԵՏԵՐԻ ԱՆՎԱՆԱՑԱՆԿ**

Դիտակետի համարը քարտեզի վրա	Մարզ	Գետ	Ջրային օբյեկտի կարգը	Դիտակետ	Դիտակետի կարգը	Դիտակետի տեղադրությունը
1	Լոռի	Փամբակ	միջին	գյ. Հարթագյուղ	4	0.5 կմ գյուղից վերև
2	Լոռի	Փամբակ	միջին	ք. Սպիտակ	3	0.5 կմ քաղաքից ներքև
3	Լոռի	Փամբակ	միջին	ք. Վանաձոր	3	0.6 կմ քաղաքից վերև
4	Լոռի	Փամբակ	միջին	ք. Վանաձոր	3	4.5 կմ քաղաքից ներքև, 0.5 կմ Մեղրուտ գյուղից ներքև
5	Լոռի	Դեբեդ	միջին		3	0.5 կմ Մարցիգետ գետի թափման կետից ներքև
6	Լոռի	Դեբեդ	միջին	գյ. Այրում	3	0.5 կմ գյուղից վերև
7	Լոռի	Դեբեդ	միջին		2	Սահմանի մոտ
8	Լոռի	Չորագետ	փոքր	ք. Ստեփանավան	4	0.5 կմ քաղաքից վերև
9	Լոռի	Չորագետ	փոքր	ք. Ստեփանավան	4	0.5 կմ քաղաքից ներքև
10	Լոռի	Չորագետ	փոքր		3	գետաբերան

Դիտակետի համարը քարտեզի վրա	Մարզ	Գետ	Ջրային օբյեկտի կարգը	Դիտակետ	Դիտակետի կարգը	Դիտակետի տեղադրությունը
11	Լոռի	Տաշիր	փոքր	գյ. Միխայելովկա	4	0.5 կմ գյուղից վերև
12	Լոռի	Տաշիր	փոքր	գյ. Սարատովկա	4	0.5 կմ գյուղից ներքև
13	Լոռի	Մարցիգետ	փոքր		4	գետաբերան
14	Լոռի	Ախթալա	փոքր		3	գետաբերան
15	Տավուշ	Աղստև	միջին	ք. Դիլիջան	3	1.2 կմ քաղաքից վերև
16	Տավուշ	Աղստև	միջին	ք. Դիլիջան	3	0.5 կմ քաղաքից ներքև
17	Տավուշ	Աղստև	միջին	ք. Իջևան	2	1 կմ քաղաքից վերև
18	Տավուշ	Աղստև	միջին		2	Սահմանի մոտ
19	Գեղարքունիք	Գետիկ	փոքր	ք. Ճամբարակ	4	0.5 կմ քաղաքից վերև
20	Տավուշ	Գետիկ	փոքր		3	գետաբերան
21	Տավուշ	Հախում	փոքր		4	Սահմանի մոտ
22	Տավուշ	Տավուշ	փոքր	ք. Բերդ	4	0.5 կմ քաղաքից վերև
23	Տավուշ	Տավուշ	փոքր		4	Սահմանի մոտ
24	Տավուշ	Հախինջա	փոքր		4	Սահմանի մոտ

Դիտակետի համարը քարտեզի վրա	Մարզ	Գետ	Ջրային օբյեկտի կարգը	Դիտակետ	Դիտակետի կարգը	Դիտակետի տեղադրությունը
25	Արմավիր	Արաքս	միջին	գյ. Սուրմալու	4	Թուրքիայի Սուրմալու գյուղի դիմաց
26	Արարատ	Արաքս	միջին		3	Հրազդան գետի թափման կետից վերև
27	Արարատ	Արաքս	միջին		3	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև
28	Արարատ	Արաքս	միջին	գյ. Արմաշ	3	0.5 կմ գյուղից ներքև
29	Սյունիք	Արաքս	միջին	ք. Ագարակ	3	2 կմ քաղաքից հարավ
30	Սյունիք	Արաքս	միջին	ք. Ագարակ	3	2.5 կմ քաղաքից հարավ-արևելք
31	Շիրակ	Ախուրյան	միջին	ք. Ամասիա	3	0.5 կմ քաղաքից վերև
32	Շիրակ	Ախուրյան	միջին	ք. Ամասիա	3	1 կմ քաղաքից ներքև
33	Շիրակ	Ախուրյան	միջին	ք. Գյումրի	3	0.8 կմ քաղաքից վերև
34	Շիրակ	Ախուրյան	միջին	ք. Գյումրի	3	5 կմ քաղաքից ներքև
35	Արմավիր	Ախուրյան	միջին	գյ. Երվանդաշատ	4	0.5 կմ գյուղից ներքև
36	Շիրակ	Աշոցք	փոքր	գյ. Արտաշեն	4	0.5 կմ գյուղից վերև

Դիտակետի համարը քարտեզի վրա	Մարզ	Գետ	Ջրային օբյեկտի կարգը	Դիտակետ	Դիտակետի կարգը	Դիտակետի տեղադրությունը
37	Շիրակ	Աշոցք	փոքր		3	գետաբերան
38	Շիրակ	Կարկաչուն	փոքր	գյ. Ղարիբջանյան	3	1 կմ գյուղից ներքև
39	Արմավիր	Սելավ-Մաստարա	փոքր	գյ. Քարակերտ	4	0.5 կմ գյուղից վերև
40	Արմավիր	Սևջուր	միջին	ք. Վաղարշապատ	3	10 կմ քաղաքից դեպի հարավ
41	Արմավիր	Սևջուր	միջին	ք. Վաղարշապատ	3	11 կմ քաղաքից հարավ-արևելք
42	Արմավիր	Սևջուր	միջին	գյ. Ռանչպար	3	0.5 կմ գյուղից ներքև
43	Արագածոտն	Քասաղ	փոքր	ք. Ապարան	4	0.5 կմ քաղաքից վերև
44	Արագածոտն	Քասաղ	փոքր	ք. Ապարան	4	0.5 կմ քաղաքից ներքև
45	Արագածոտն	Քասաղ	փոքր	ք. Աշտարակ	3	1 կմ քաղաքից վերև
46	Արագածոտն	Քասաղ	փոքր	ք. Աշտարակ	3	3.5 կմ քաղաքից ներքև, Օշական գյուղի տարածքից
47	Արմավիր	Քասաղ	փոքր		3	գետաբերանից
48	Արագածոտն	Գեղարոտ	փոքր	գյ. Արագած	4	0.5 կմ գյուղից վերև
49	Արագածոտն	Գեղարոտ	փոքր		4	գետաբերանից



Դիտակետի համարը քարտեզի վրա	Մարզ	Գետ	Ջրային օբյեկտի կարգը	Դիտակետ	Դիտակետի կարգը	Դիտակետի տեղադրությունը
50	Արագածոտն	Հախվերդ	փոքր	գյ. Փարպի	4	0.5 կմ գյուղից ներքև
51	Գեղարքունիք	Հրազդան	միջին		3	Գեղամավան գյուղի մոտ
52	Կոտայք	Հրազդան	միջին	գյ. Քաղսի	3	0.5 կմ գյուղից ներքև
53	Կոտայք	Հրազդան	միջին	գյ. Արգել	3	0.5 կմ գյուղից ներքև
54	Կոտայք	Հրազդան	միջին	Արզնի ՀԷԿ	3	0.5 կմ ՀԷԿ-ից ներքև
55	Արարատ	Հրազդան	միջին	ք. Երևան	2	6 կմ քաղաքից ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ
56	Արարատ	Հրազդան	միջին		2	գետաբերանից
57	Կոտայք	Մարմարիկ	փոքր	գյ. Հանքավան	4	0.5 կմ գյուղից վերև
58	Կոտայք	Մարմարիկ	փոքր		4	գետաբերանից
59	Երևան	Գետառ	փոքր	ք. Երևան	4	գետաբերանից
60	Գեղարքունիք	Ջկնագետ	փոքր	գյ. Սեմյոնովկա	4	0.5 կմ գյուղից վերև
61	Գեղարքունիք	Ջկնագետ	փոքր		3	գետաբերանից
62	Գեղարքունիք	Մասրիկ	փոքր	գյ. Վերին Շորժա	4	0.5 կմ գյուղից վերև
63	Գեղարքունիք	Մասրիկ	փոքր		3	գետաբերանից

Դիտակետի համարը քարտեզի վրա	Մարզ	Գետ	Ջրային օբյեկտի կարգը	Դիտակետ	Դիտակետի կարգը	Դիտակետի տեղադրությունը
64	Գեղարքունիք	Սոթք	փոքր	հանքավայր	3	0.5 կմ հանքավայրից վերև
65	Գեղարքունիք	Սոթք	փոքր		3	գետաբերանից
66	Գեղարքունիք	Կարճաղբյուր	փոքր	գյ. Աղբյուրաձոր	4	0.5 կմ գյուղից վերև
67	Գեղարքունիք	Կարճաղբյուր	փոքր		3	գետաբերանից
68	Գեղարքունիք	Թունեկ Արփա-Սևան	փոքր	գյ. Ծովինար	4	0.7 կմ գյուղից վերև
69	Գեղարքունիք	Վարդենիս	փոքր	գյ. Վարդենիկ	4	0.5 կմ գյուղից վերև
70	Գեղարքունիք	Վարդենիս	փոքր		3	գետաբերանից
71	Գեղարքունիք	Մարտունի	փոքր	գյ. Գեղիովիտ	4	0.5 կմ գյուղից վերև
72	Գեղարքունիք	Մարտունի	փոքր		3	գետաբերանից
73	Գեղարքունիք	Արգիճի	միջին	գյ. Լեռնակերտ	4	0.5 կմ գյուղից վերև
74	Գեղարքունիք	Արգիճի	միջին		3	գետաբերանից
75	Գեղարքունիք	Ծակքար	փոքր		3	գետաբերանից
76	Գեղարքունիք	Շողվակ	փոքր		4	գետաբերանից

Դիտակետի համարը քարտեզի վրա	Մարզ	Գետ	Ջրային օբյեկտի կարգը	Դիտակետ	Դիտակետի կարգը	Դիտակետի տեղադրությունը
77	Գեղարքունիք	Գավառագետ	փոքր	գյ. Ծաղկավան	3	0.5 կմ գյուղից վերև
78	Գեղարքունիք	Գավառագետ	փոքր		3	գետաբերանից
79	Արարատ	Ազատ	փոքր		4	գետաբերանից
80	Արարատ	Վեղի	փոքր	գյ. Ուրցաձոր	4	0.5 կմ գյուղից վերև
81	Արարատ	Վեղի	փոքր	ք. Արարատ	4	0.5 կմ քաղաքից վերև
82	Արարատ	Վեղի	փոքր	ք. Արարատ	4	2 կմ քաղաքից ներքև
83	Վայոց ձոր	Արփա	միջին	ք. Ջերմուկ	3	0.5 կմ քաղաքից վերև
84	Վայոց ձոր	Արփա	միջին	ք. Վայք	3	0.5 կմ քաղաքից վերև
85	Վայոց ձոր	Արփա	միջին	ք. Վայք	3	0.5 կմ քաղաքից ներքև
86	Վայոց ձոր	Արփա	միջին	ք. Եղեգնաձոր	4	0.5 կմ քաղաքից վերև
87	Վայոց ձոր	Արփա	միջին	գյ. Արենի	4	0.5 կմ գյուղից ներքև
88	Վայոց ձոր	Եղեգիս	միջին	գյ. Շատին	4	0.5 կմ գյուղից ներքև
89	Սյունիք	Մեղրիգետ	փոքր	ք. Մեղրի	4	0.5 կմ քաղաքից վերև
90	Սյունիք	Մեղրիգետ	փոքր		3	գետաբերանից

Դիտակետի համարը քարտեզի վրա	Մարզ	Գետ	Ջրային օբյեկտի կարգը	Դիտակետ	Դիտակետի կարգը	Դիտակետի տեղադրությունը
91	Սյունիք	Ողջի	միջին	ք. Քաջարան	4	1.7 կմ քաղաքից վերև
92	Սյունիք	Ողջի	միջին	ք. Քաջարան	3	1.8 կմ քաղաքից ներքև
93	Սյունիք	Ողջի	միջին	ք. Կապան	3	0.8 կմ քաղաքից վերև
94	Սյունիք	Ողջի	միջին	ք. Կապան	3	6.8 կմ քաղաքից ներքև
95	Սյունիք	Արծվանիկ	միջին		4	0.5 կմ պոչամբարից վերև
96	Սյունիք	Արծվանիկ	միջին		3	գետաբերանից
97	Սյունիք	Գեղի	փոքր	գյ. Աջաբաջ	4	0.5 կմ գյուղից վերև
98	Սյունիք	Գեղի	փոքր		4	գետաբերանից
99	Սյունիք	Որոտան	միջին	գյ. Գորայք	4	0.5 կմ գյուղից վերև
100	Սյունիք	Որոտան	միջին	ք. Սիսիան	4	1 կմ քաղաքից վերև
101	Սյունիք	Որոտան	միջին	ք. Սիսիան	3	2 կմ քաղաքից ներքև
102	Սյունիք	Որոտան	միջին	գյ. Տաթև ՀԷԿ	4	0.5 կմ գյուղից ներքև
103	Սյունիք	Սիսիան	փոքր	գյ. Արևիս	4	0.5 կմ գյուղից վերև
104	Սյունիք	Սիսիան	փոքր		4	գետաբերանից

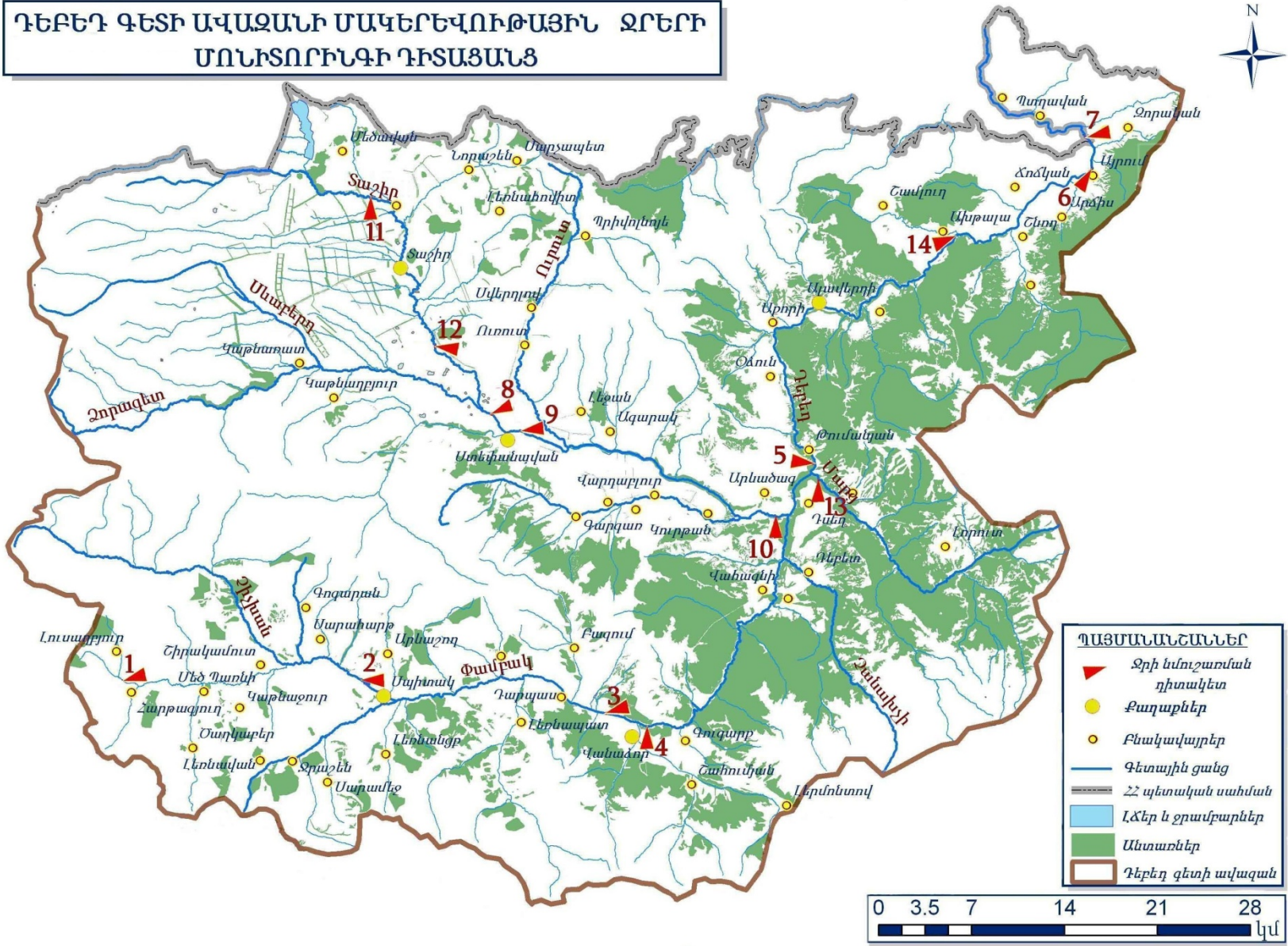
Դիտակետի համարը քարտեզի վրա	Մարզ	Գետ	Ջրային օբյեկտի կարգը	Դիտակետ	Դիտակետի կարգը	Դիտակետի տեղադրությունը
105	Սյունիք	Տաթև	փոքր	գյ. Տաթև	4	1.5 կմ գյուղից ներքև
106	Սյունիք	Գորիսգետ	փոքր	ք. Գորիս	4	3 կմ քաղաքից վերև
107	Սյունիք	Գորիսգետ	փոքր	ք. Գորիս	3	1.5 կմ քաղաքից ներքև
108	Տավուշ	Ջողազի ջրամբար	փոքր		4	ամբարտակի մոտից
109	Շիրակ	Արփի լճի ջրամբար	փոքր		4	ամբարտակի մոտից
110	Շիրակ	Ախուրյանի ջրամբար	միջին		2	ամբարտակի մոտից
111	Արագածոտն	Ապարանի ջրամբար	փոքր		4	ամբարտակի մոտից
112	Երևան	Երևանյան լիճ	փոքր		4	ամբարտակի մոտից, գետի հոսանքով ներքև
113	Արարատ	Ազատի ջրամբար	փոքր		4	ամբարտակի մոտից
114	Վայոց ձոր	Կեչուտի ջրամբար	փոքր		4	ամբարտակի մոտից

Դիտակետի համարը քարտեզի վրա	Մարզ	Գետ	Ջրային օբյեկտի կարգը	Դիտակետ	Դիտակետի կարգը	Դիտակետի տեղադրությունը
115	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	թերակղզի	4	3.5 կմ թերակղզուց դեպի արևելք
116	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	թերակղզի	4	700 ազիմուտով թերակղզուց
117	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	ուղղաձիգ 121	4	Ձկնագետ գետի գետաբերանից 1 կմ հեռավորությունից
118	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	գլ.Շորժա	4	0.5 կմ գյուղից դեպի հարավ-արևմուտք
119	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	ուղղաձիգ 9	4	6.6 կմ 2250 ազիմուտով Շորժա գյուղից դեպի հարավ, հարավ-արևմուտք
120	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	ուղղաձիգ 128	4	2 կմ Արտանիշ ավանից 1350 ազիմուտով
121	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	ուղղաձիգ 107	4	10 կմ Փամբակ գյուղից 2700 ազիմուտով
122	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	ուղղաձիգ 18	4	2.2 կմ Փամբակ գյուղից 2550 ազիմուտով
123	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	ուղղաձիգ 109	4	13 կմ Փամբակ գյուղից 2350 ազիմուտով

Դիտակետի համարը քարտեզի վրա	Մարզ	Գետ	Ջրային օբյեկտի կարգը	Դիտակետ	Դիտակետի կարգը	Դիտակետի տեղադրությունը
124	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	Մասրիկ գետի գետաբերանի շրջանում	4	1 կմ Ծովակ գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք
125	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	Կարճաղբյուր գետի գետաբերանի շրջանում	4	1 կմ գետաբերանից դեպի արևմուտք
126	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	Արփա-Սևան թունել ելքի մոտ	4	1 կմ Արծվանիստ գյուղից դեպի հյուսիս
127	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	Մարտունի գետի գետաբերանի շրջանում	4	1.5 կմ շրջկենտրոնից դեպի հյուսիս
128	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	ուղղաձիգ 30	4	15 կմ Երանոս գյուղից 900 ազիմուտով
129	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	ուղղաձիգ 136	4	24 կմ գյուղից 900 ազիմուտով
130	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	գյ.Նորաղուս	4	7 կմ գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք
131	Գեղարքունիք	Սևանա լիճ	շատ մեծ	ուղղաձիգ 4	4	7.5 կմ Զկալովկա գյուղից դեպի հյուսիս

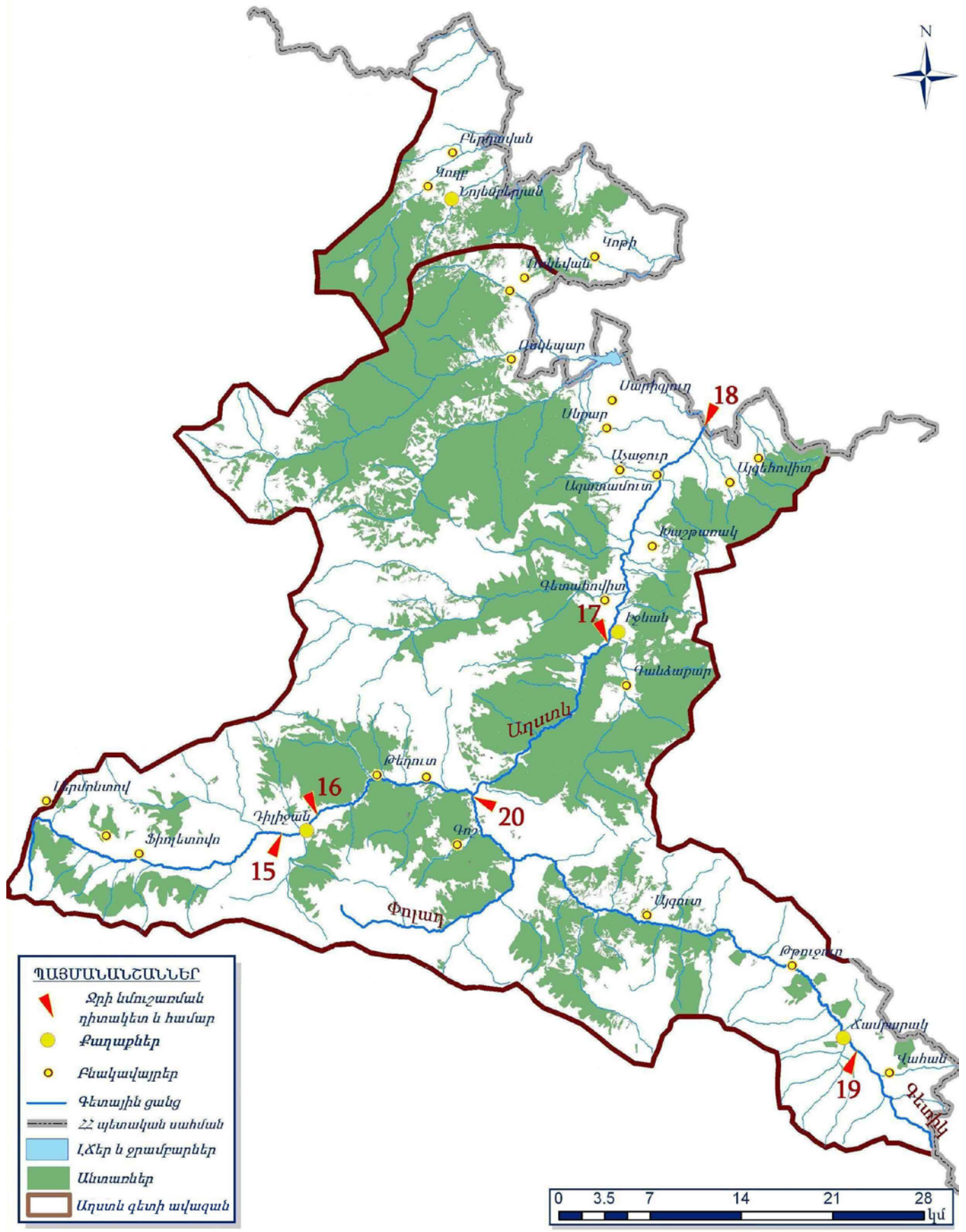
ՀՀ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՈՐԱԿԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑՆ ԸՍՏ ԳԵՏԱՎԱԶԱՆՆԵՐԻ

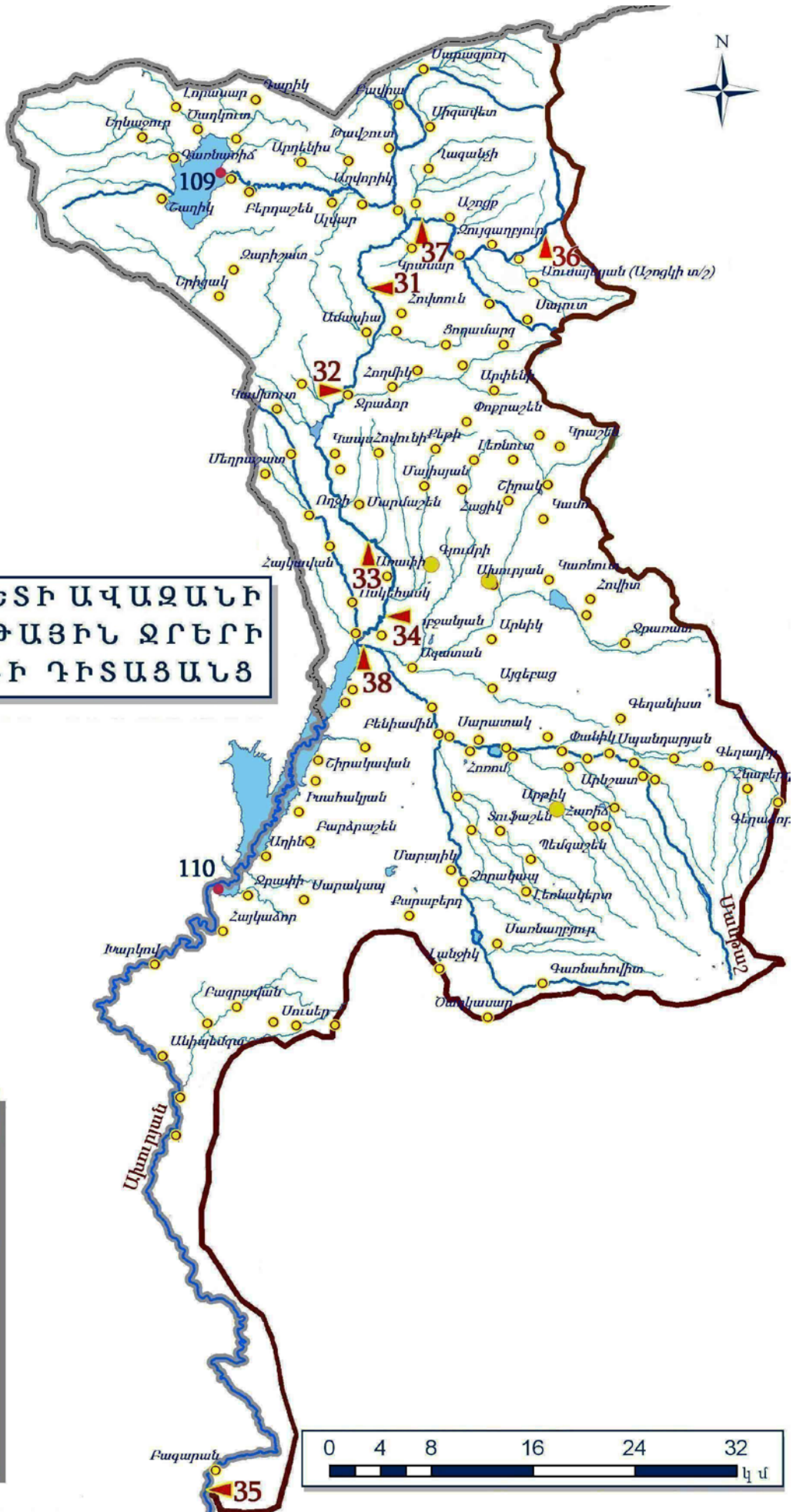
ԴԵԲԵԴ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ  
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ





**ԱՂԱՏԵՎ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒՅԹԱՅԻՆ  
ՋՐԵՐԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ**

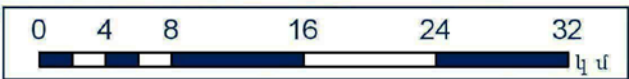




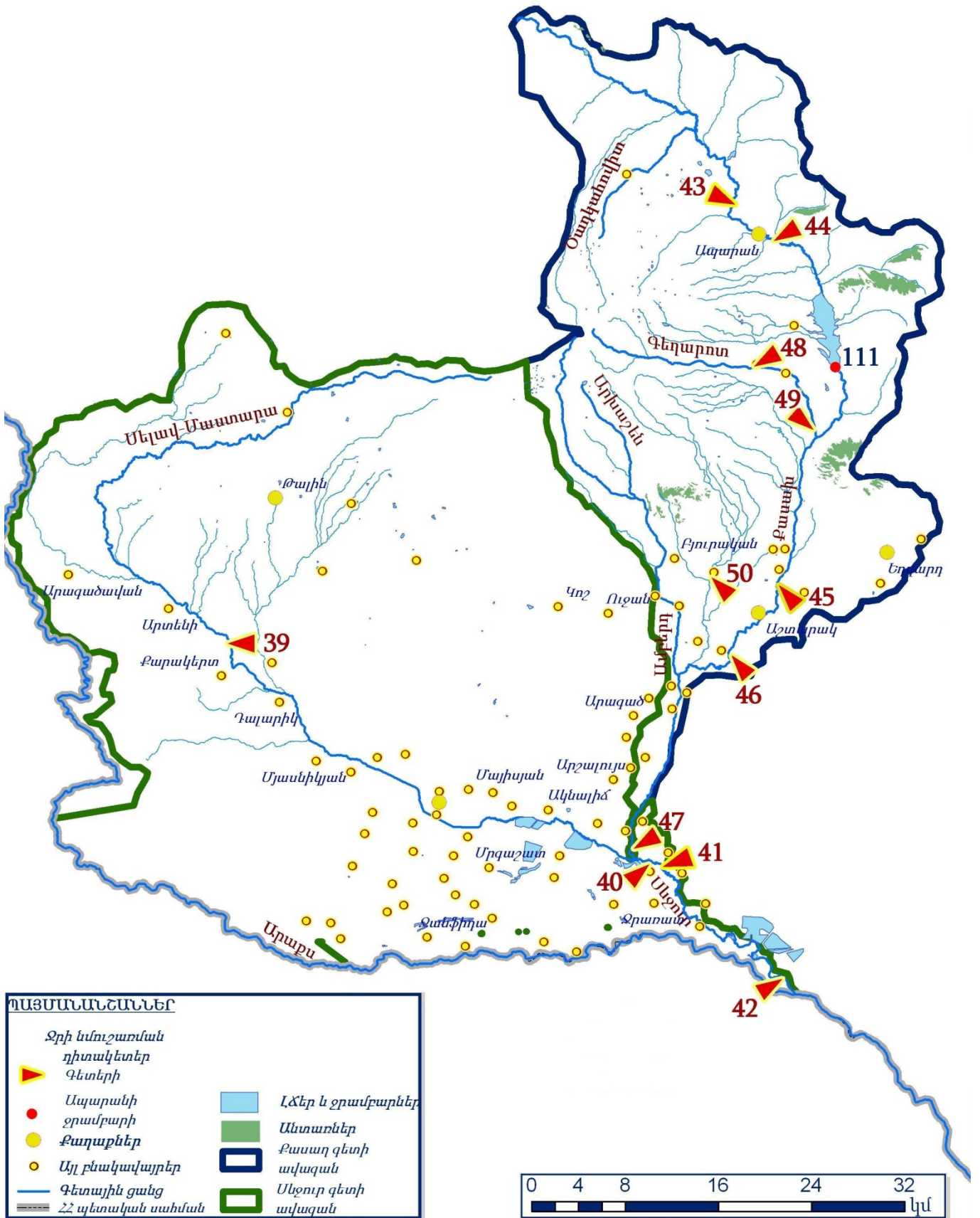
**ԱԽՈՒՐՅԱՆ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ**

**ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ**

- Ջրի նմուշառման դիտակետեր
- ▶ Գետերի
- Լճերի և ջրամբարների
- Բաղարներ
- Բնակավայրեր
- Գետային ցանց
- ՀՀ պետական սահման
- Լճեր և ջրամբարներ
- Անտառներ
- Ախուրյան գետի ավազան



ՔԱՍԱՂ ԵՎ ՍԵՎՋՈՒՐ ԳԵՏԱՎԱԶԱՆՆԵՐԻ  
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ  
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ



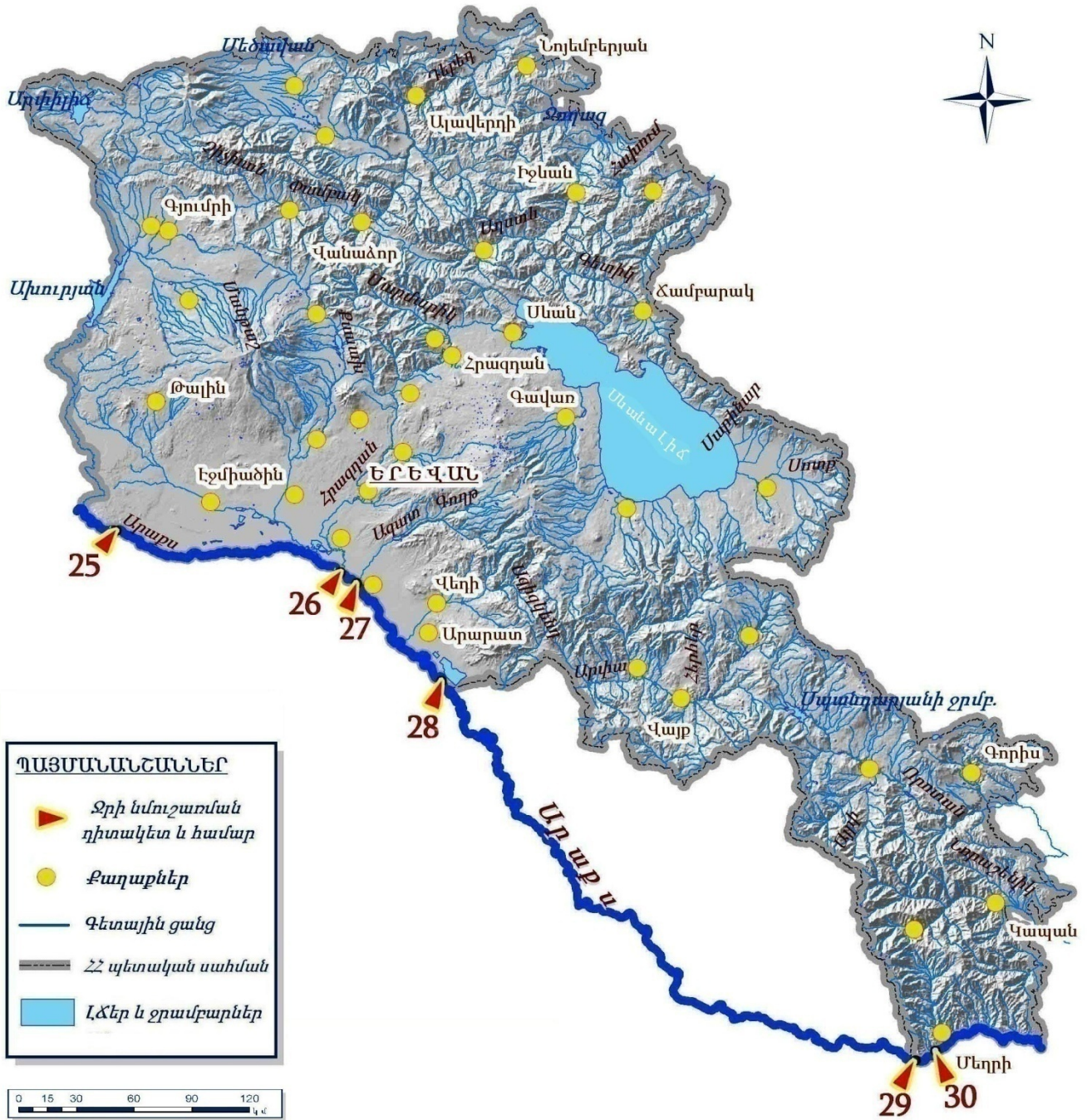
**ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ**

Ջրի նմուշառման դիտակետեր	Լճեր և ջրամբարներ
Գետերի	Սևտառներ
Ագարանի ջրամբարի	Քասաղ գետի ավազան
Քաղաքներ	Սևջուր գետի ավազան
Այլ բնակավայրեր	
Գետային ցանց	
ՀՀ պետական սահման	

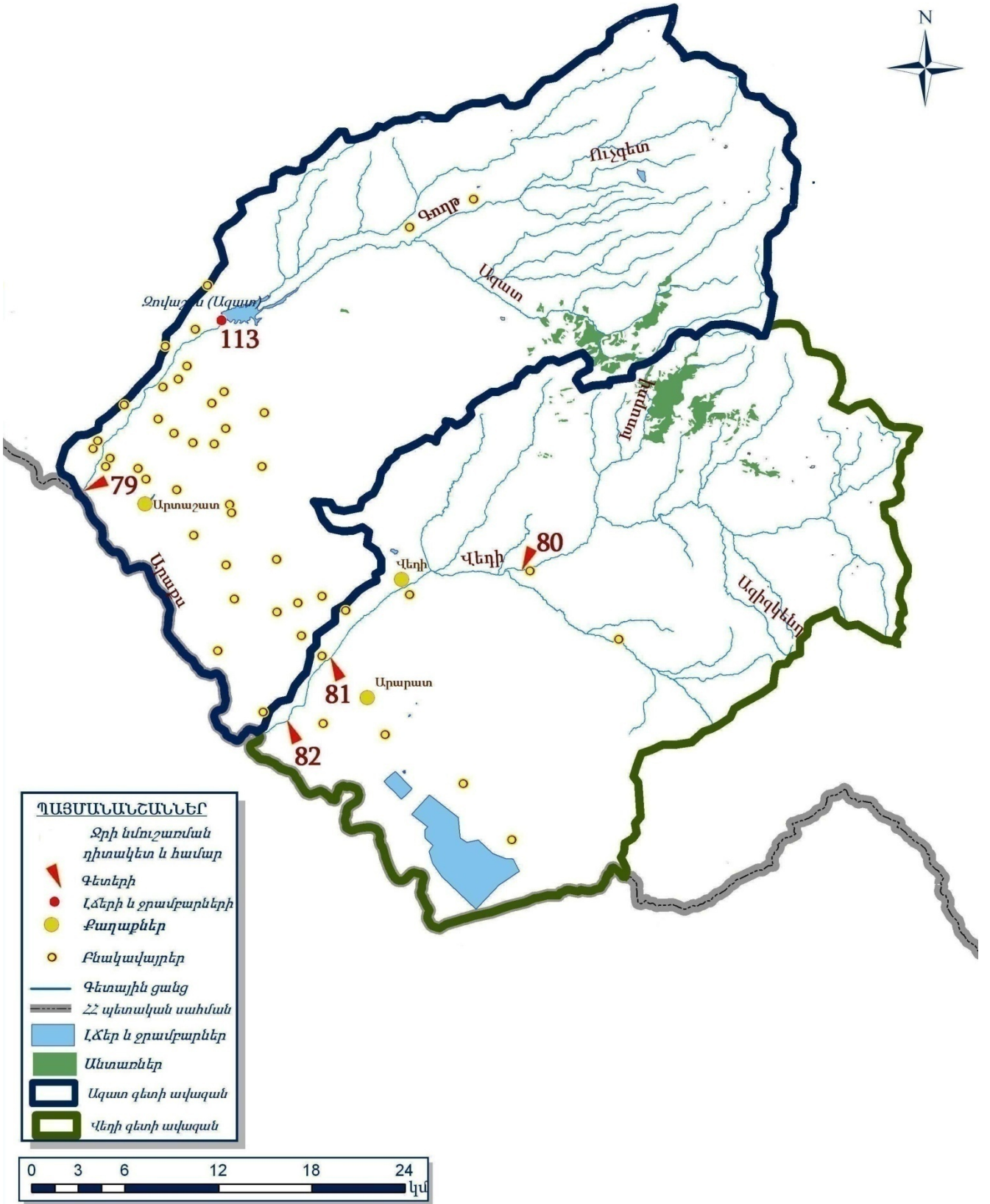
**ՀՐԱԶԴԱՆԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ  
ԶՐԵՐԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ**



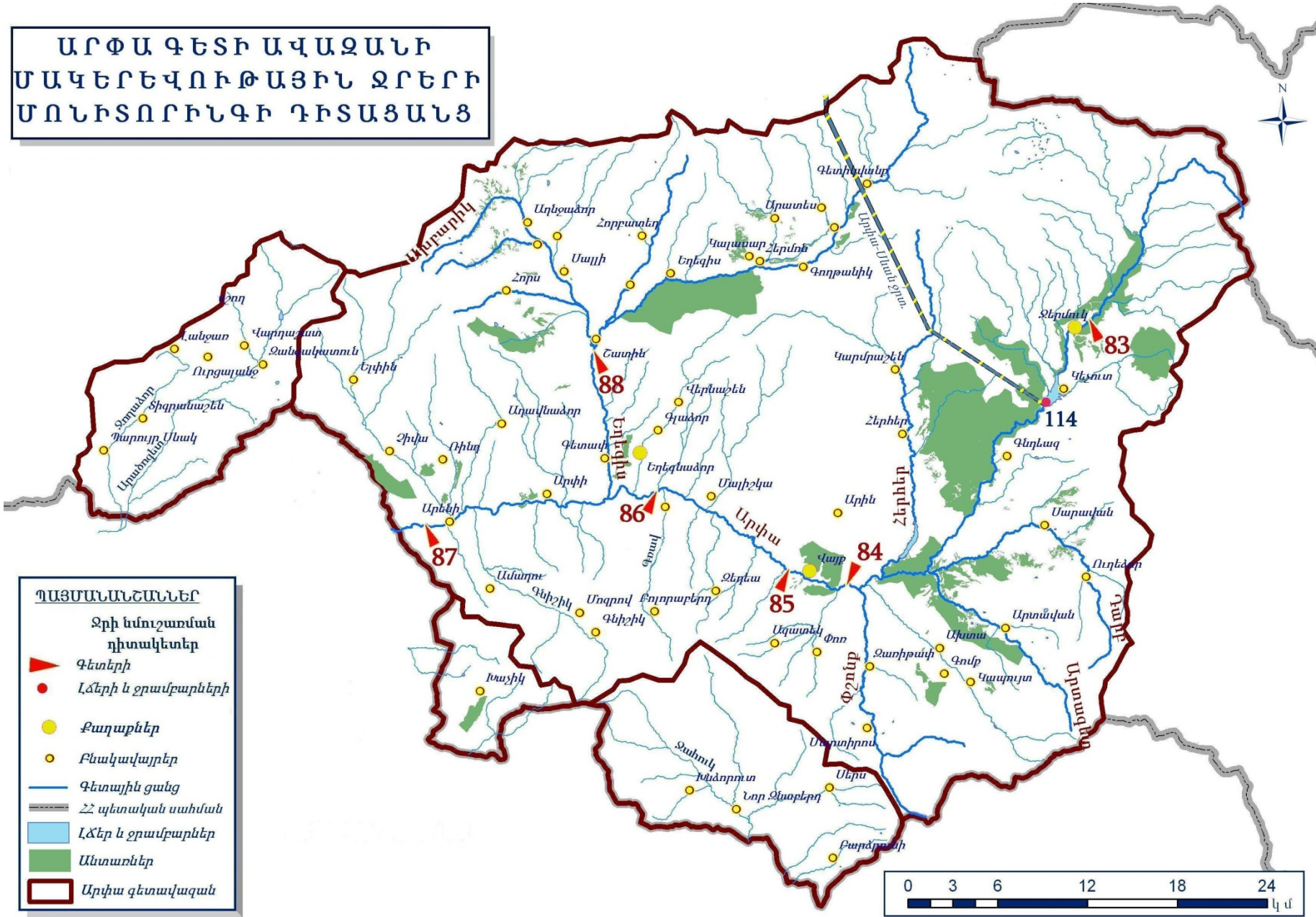
**ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԱՐԱՔՍ ԳԵՏԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ**



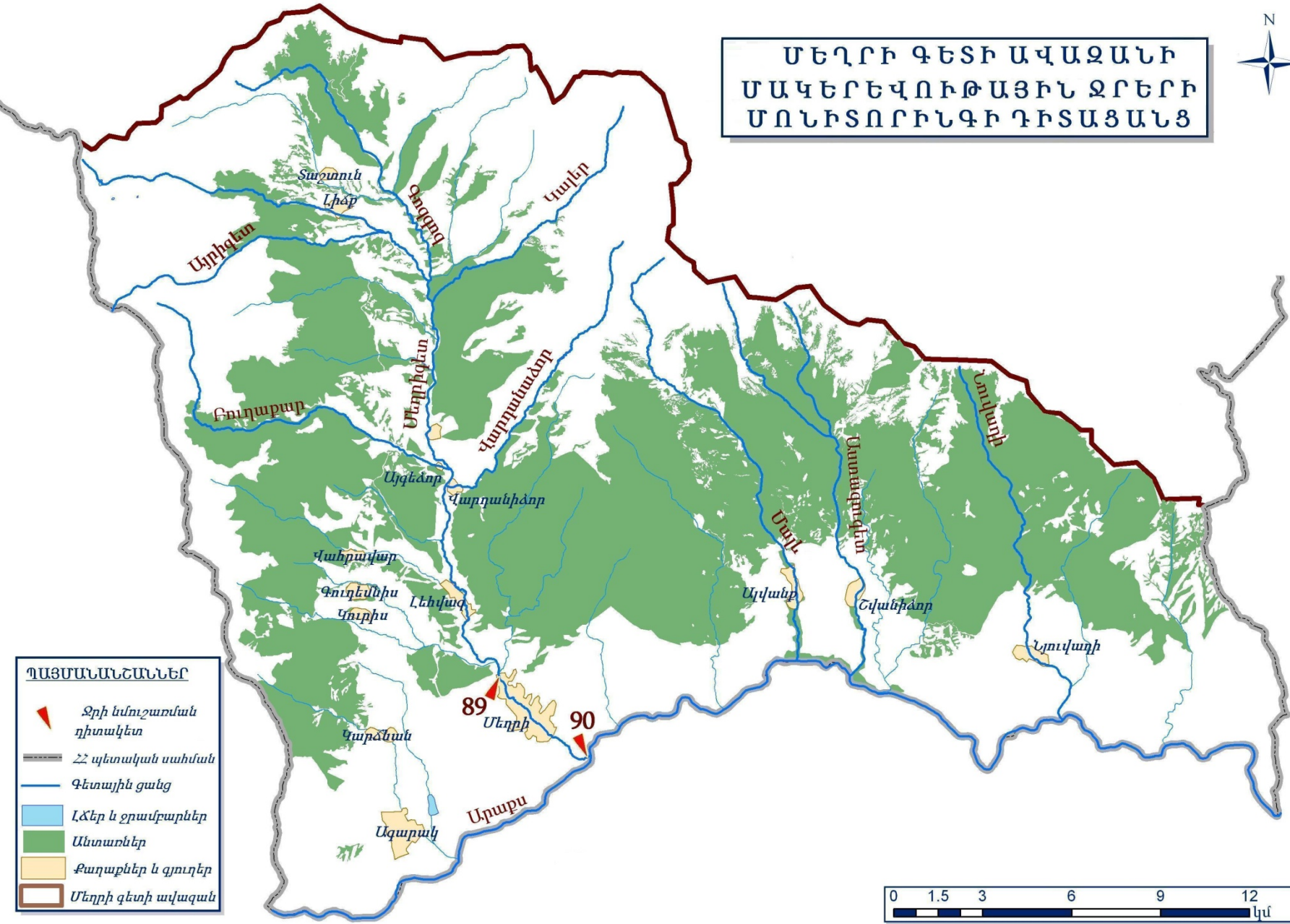
**ԱԶԱՏ ԵՎ ՎԵՂԻ ԳԵՏԱՎԱԶԱՆՆԵՐԻ  
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ**



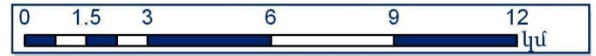
# ԱՐՓԱԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ



ՄԵՂՐԻ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ  
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ԶՐԵՐԻ  
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ



- ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ**
- Ջրի նմուշառման դիտակետ
  - ՀՀ պետական սահման
  - Գետային ցանց
  - Լճեր և ջրամբարներ
  - Անտառներ
  - Քաղաքներ և գյուղեր
  - Մեղրի գետի ավազան

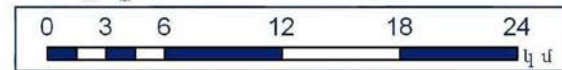




ՈՂՋԻ ԵՎ ԱՐԾՎԱՆԻԿ  
ԳԵՏԱՎԱԶԱՆՆԵՐԻ  
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ  
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ



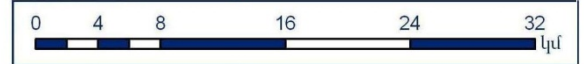
- ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ**
- Ջրի նմուշառման դիտակետ
  - Քաղաքներ
  - Բնակավայրեր
  - Գետային ցանց
  - ՀՀ սփյուռքական սահման
  - Լճեր և ջրամբարներ
  - Անտառներ
  - Ողջի և Արծվանիկ գետավազանների սահման



**ՈՐՈՏԱՆ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ  
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ  
ՋՐԵՐԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ**



- ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ**
- Ջրի նմուշառման դիտակետ
  - Քաղաքներ
  - Բնակավայրեր
  - Գետային ցանց
  - ՀՀ պետական սահման
  - Լճեր և ջրամբարներ
  - Անտառներ
  - Ողջի և Արծվանիկ գետավազանների սահման



ՍԵՎԱՆԱ ԼՃԻ ԱՎԱԶԱՆԻ  
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ  
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ



**ՀՀ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ  
ՈՐԱԿԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ 2014Թ.-ԻՆ**

Աղյուսակ 1. ՀՀ գետերի ջրի քիմիական որակը 2014թ.-ին

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը		
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Փամբակ	0.5 կմ գլ. Հարթազյուղից վերև (1)	-	-	2-րդ		
			0.5 կմ ք. Սպիտակից ներքև (2)	Նիտրատ իոն	4-րդ	4-րդ		
			0.6 կմ ք. Վանաձորից վերև (3)	Նիտրատ իոն	3-րդ	3-րդ		
			4.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև (4)	Նիտրատ իոն	3-րդ	5-րդ		
		Նիտրիտ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ		4-րդ				
		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն		5-րդ				
		Դեբեդ		0.5 կմ Մարցիգետ գետի թափման կետից ներքև (5)	-	-	2-րդ	
				0.5 կմ ք. Այրումից վերև (6)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ	
		Դեբեդ գետի ավազան		Դեբեդ	Սահմանի մոտ (7)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
				Ձորագետ	0.5 կմ ք. Ստեփանավանից վերև (8)	-	-	2-րդ
	Գետաբերան (10)				-	-	2-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը	
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Տաշիր	0.5 կմ գյ. Միխայելովկայից վերև (11)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն	3-րդ	3-րդ	
			0.5 կմ գյ. Սարատովկայից ներքև (12)	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ	
		Մարցիգետ	Գետաբերան (13)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ	
		Ախթալա	Գետաբերան (14)	Ամոնիում իոն, ալյումին	3-րդ	5-րդ	
				Մոլիբդեն, կոբալտ	4-րդ		
				Ցինկ, պղինձ, կադմիում, մանգան, երկաթ, սուլֆատ իոն, կախված մասնիկներ	5-րդ		
		Գարգառ	Ակունք (210)	-	-	2-րդ	
			Գետաբերան (342)	-	-	2-րդ	
		Շնող	Գետաբերան (343)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, երկաթ	3-րդ	5-րդ	
				Մոլիբդեն	5-րդ		
		Աղստև գետի ավազան	Աղստև	1.2 կմ ք. Դիլիջանից վերև(15)	-	-	2-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Աղստև գետի ավազան	Աղստև	0.5 կմ ք. Դիլիջանից ներքև (16)	Նիտրիտ իոն	3-րդ	4-րդ
				Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
			1 կմ ք. Իջևանից վերև (17)	-	-	2-րդ
			Սահմանի մոտ (18)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
		Գետիկ	0.5 կմ ք. Ճամբարակից վերև (19)	-	-	2-րդ
			Գետաբերան (20)	-	-	2-րդ
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Ախուրյան գետի ավազան	Ախուրյան	0,5 կմ գյ. Ամասիայից վերև (31)	-	-	2-րդ
			1 կմ գյ. Ամասիայից ներքև (32)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն	3-րդ	4-րդ
				Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			0.8 կմ ք. Գյումրիից վերև (33)	-	-	2-րդ
			5 կմ ք. Գյումրիից ներքև (34)	Նիտրատ իոն	3-րդ	5-րդ
				Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
Ամոնիում իոն, կախված մասնիկներ	5-րդ					

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Ախուրյան գետի ավազան	Ախուրյան	0.5 կմ գյ. Երվանդաշատից ներքև (35)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
		Աշոցք	0.5 կմ գյ. Արտաշենից վերև (36)	-	-	1-ին
			Գետաբերան (37)	-	-	2-րդ
		Կարկաչուն	Գետաբերան (38)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն	3-րդ	5-րդ
				Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
				Նիտրիտ իոն	5-րդ	
	Մեծամոր գետի ավազան	Մեծամոր	10 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ (40)	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
				Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	5-րդ	
			11 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ-արևելք (41)	ԹՔՊ	3-րդ	5-րդ
				Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն	4-րդ	
				Ֆոսֆատ իոն	5-րդ	
			0.5 կմ գյ. Ռանչպարից ներքև (42)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն	3-րդ	5-րդ
Ֆոսֆատ իոն	5-րդ					

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Քասախ գետի ավազան	Քասախ	0,5 կմ ք. Ապարանից վերև (43)	-	-	2-րդ
			0,5 կմ ք. Ապարանից ներքև (44)	Ընդհանուր անօրգանակ ան ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
				Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	5-րդ	
			1 կմ ք. Աշտարակից վերև (45)	ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
			3.5 կմ ք. Աշտարակից ներքև (46)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (47)	ԹՔՊ, ընդհանուր անօրգանակ ան ազոտ	3-րդ	4-րդ	
			Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	4-րդ		
		Գեղարոտ	0.5 կմ գյ. Արագածից վերև (48)	-	-	2-րդ
			Գետաբերան (49)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
		Քասախ գետի ավազան	Հախավերդ	0.5 կմ գյ. Փարպիից ներքև (50)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն	3-րդ
	Հրազդան գետի ավազան (միջին, ներքին հոսանք)	Հրազդան	գյ. Գեղամավանի մոտ (51)	ԹՔՊ	3-րդ	3-րդ
			0.5 կմ գյ. Քաղսիից ներքև (52)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
			0.5 կմ գյ. Արգելից ներքև (53)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ



Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Հրազդան գետի ավազան (միջին, ներքին հոսանք)	Հրազդան	0.5 կմ Արզնի ՀԷԿ-ից ներքև (54)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
			գյ. Գեղանիստ (225)	ԹԿՊ <sub>5</sub> , ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	5-րդ
				Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	5-րդ	
			6 կմ ք. Երևանից ներքև. գյ. Դարբնիկի մոտ (55)	Նիտրիտ իոն	3-րդ	5-րդ
Լուծված թթվածին, ԹԿՊ <sub>5</sub> , ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախված մասնիկներ	5-րդ					
Գետաբերան (56)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ			

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք		Հրազդան	Գետաբերան (56)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն	4-րդ	5-րդ
				Ֆոսֆատ իոն, մանգան	5-րդ	
	Հրազդան գետի ավազան (միջին, ներքին հոսանք)	Գետառ	Գետաբերան (59)	ԹՎՊ, նիտրատ իոն	3-րդ	5-րդ
				ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
				Ամոնիում իոն, Ֆոսֆատ իոն	5-րդ	
	Մարմարիկ գետի ավազան	Մարմարիկ	0,5 կմ գյ. Հանքավանից վերև (57)		-	-
Գետաբերան (58)				-	-	2-րդ
Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Ձկնագետ գետի ավազան	Ձկնագետ	0,5 կմ գյ. Սեմյոնովկայից վերև (60)	-	-	2-րդ
			Գետաբերան (61)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Մասրիկ գետի ավազան	Մասրիկ	0,5 կմ գյ. Վերին Շորժայից վերև (62)	-	-	2-րդ
			Գետաբերան (63)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Սոթք գետի ավազան	Սոթք	0.5 կմ հանքավայրից վերև (64)	-	-	2-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը	
Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Սոթք գետի ավազան	Սոթք	Գետաբերան (65)	–	–	2-րդ	
	Վարդենիսի լեռներից սկսվող գետեր	Կարճաղբյուր	0.5 կմ գյ. Աղբյուրաձորից վերև (66)	–	–	2-րդ	
			Գետաբերան (67)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ	
		Վարդենիս	0.5 կմ գյ. Վարդենիկից վերև (69)	–	–	2-րդ	
			Գետաբերան (70)	Նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ	
				Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	4-րդ		
		Մարտունի գետ	0.5 կմ գյ. Գեղհովիտից վերև (71)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ	
			Գետաբերան (72)	Ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ	
				Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	5-րդ		
		Գեղամա լեռներից սկսվող գետեր	Արգիճի	0.5 կմ գյ. Լեռնակերտից վերև (73)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
				Գետաբերան (74)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Ծակքար		Գետաբերան (75)	Ֆոսֆատ իոն	4-րդ	4-րդ	
	Շողվակ		Գետաբերան (76)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Գեղամա լեռներից սկսվող գետեր	Գավառագետ	0.5 կմ գյ. Ծաղկավանից վերև (77)	-	-	2-րդ
			Գետաբերան (78)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
				Ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք	Վեղի գետի ավազան	Վեղի	0.5 կմ գյ. Ուրցաձորից վերև (80)	-	-	2-րդ
			2 կմ ք. Արարատից ներքև (82)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Արփա գետի ավազան	Արփա	0.5 կմ ք. Ջերմուկից վերև (83)	-	-	2-րդ
			0.5 կմ ք. Վայքից վերև (84)	-	-	2-րդ
			0.5 կմ ք. Վայքից ներքև (85)	-	-	2-րդ
		Արփա	0.5 կմ ք. Եղեգնաձորից վերև (86)	-	-	2-րդ
			0.5 կմ գյ. Արենիից ներքև (87)	-	-	2-րդ
		Եղեգիս	0.5 կմ գյ. Շատինից ներքև (88)	-	-	2-րդ
		Արփա-Սևան թունել	0.7 կմ գյ. Ծովինարից վերև (68)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ2	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը	
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Մեղրի գետի ավազան	Մեղրիգետ	0.5 կմ ք. Մեղրիից վերև (89)	–	–	2-րդ	
			Գետաբերան (90)	–	–	2-րդ	
	Ողջի գետի ավազան	Ողջի	1.7 կմ ք. Քաջարանից վերև (91)	–	–	–	2-րդ
			1.8 կմ ք. Քաջարանից ներքև (92)	ԹԿՊ, վանադիում, կոբալտ, երկաթ	3-րդ	5-րդ	
				ԹՔՊ, մոլիբդեն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ		
				Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան	5-րդ		
			0.8 կմ ք. Կապանից վերև (93)	Մոլիբդեն, վանադիում, կոբալտ, երկաթ	3-րդ	3-րդ	
			6.8 կմ ք. Կապանից ներքև (94)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ցինկ, կադմիում, երկաթ	3-րդ	5-րդ	
				Պղինձ, վանադիում, սուլֆատ իոն	4-րդ		

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Ողջի գետի ավազան	Ողջի	6.8 կմ ք. Կապանից ներքև (94)	Մոլիբդեն, մանգան, կոբալտ	5-րդ	5-րդ
		Արծվանիկ	0,5 կմ պոչամբարից վերև (95)	Մանգան, կոբալտ, երկաթ վանադիում	3-րդ	3-րդ
			Գետաբերան (96)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ցինկ, երկաթ	3-րդ	5-րդ
				Կադմիում	4-րդ	
				Մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, կոբալտ, ստիբիում, սուլֆատ իոն	5-րդ	
		Գեղի գետի ավազան	Գեղի	0.5 կմ գյ. Աջաբաջից վերև (97)	–	–
	Գետաբերան (98)			Մոլիբդեն, մանգան	3-րդ	3-րդ
	Որոտան գետի ավազան	Որոտան	0.5 կմ գյ. Գորայքից վերև (99)	–	–	2-րդ
			1 կմ ք. Սիսիանից վերև (100)	–	–	2-րդ
			3 կմ ք. Սիսիանից ներքև (101)	–	–	2-րդ
			0.5 կմ գյ. Տաթև ՀԷԿ-ից ներքև (102)	–	–	2-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Սիսիան գետի ավազան	Սիսիան	0.5 կմ գյ. Արևիսից վերև (103)	–	–	2-րդ
			Գետաբերան (104)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Գորիս գետի ավազան	Գորիսգետ	3 կմ ք. Գորիսից վերև (106)	–	–	2-րդ
			1.5 կմ ք. Գորիսից ներքև (107)	ԹՔՊ	3-րդ	5-րդ
				Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	5-րդ	

## ***Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք***

Համաձայն յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի նորմերի 2014թ.-ին Փամբակ գետի ջրի քիմիական որակը գետի վերին հոսանքում՝ Հարթագյուղից վերև հատվածում, «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Մպիտակ քաղաքից ներքև հատվածում՝ «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով, Վանաձոր քաղաքից վերև հատվածում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով, Վանաձոր քաղաքից ներքև ընկած հատվածում՝ «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոնների պարունակությամբ:

Դեբեդ գետի՝ Մարցիգետ գետի թափման կետից ներքև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս): Դեբեդ գետի Այրումից վերև և սահմանի մոտ հատվածներում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և նիտրատ իոններով:

Չորագետ գետի ջուրը գետի ողջ հոսանքում «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Տաշիր գետի վերին հոսանքում՝ Միխայելովկայից վերև հատվածում, ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով և ամոնիում իոնով, ստորին հոսանքում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով և ընդհանուր ֆոսֆորով:

Մարցիգետ գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով:

Ախթալա գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ցինկով, պղնձով, կադմիումով, մանգանով, երկաթով, սուլֆատ իոնով և կախված մասնիկներով:

Գարգառ գետի ջուրը գետի ողջ հոսանքում «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Շնող գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով:

Աղստև գետի վերին հոսանքում՝ Դիլիջանից վերև հատվածում, ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Դիլիջանից ներքև հատվածում՝ «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով, Իջևանից վերև հատվածում՝ «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Իջևանից ներքև հատվածում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով:

Գետիկ գետի ջուրը գետի ողջ հոսանքում «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

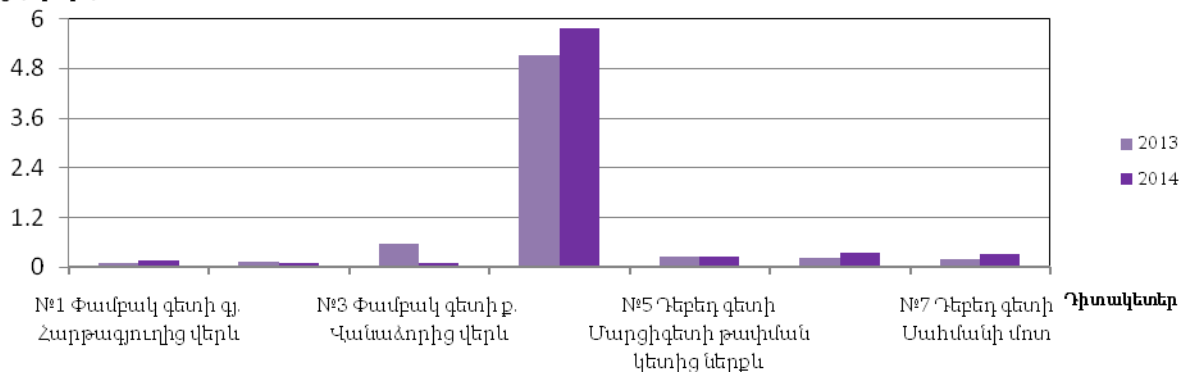
2014թ.-ին Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածքում ջրի «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» քիմիական որակ (5-րդ դաս) պայմանավորող որոշ ցուցանիշների միջին տարեկան և ամենամսյա կոնցենտրացիաների փոփոխությունները ստորև բերված են գրաֆիկական պատկերների տեսքով.



## Փամբակ և Դեբեդ գետեր

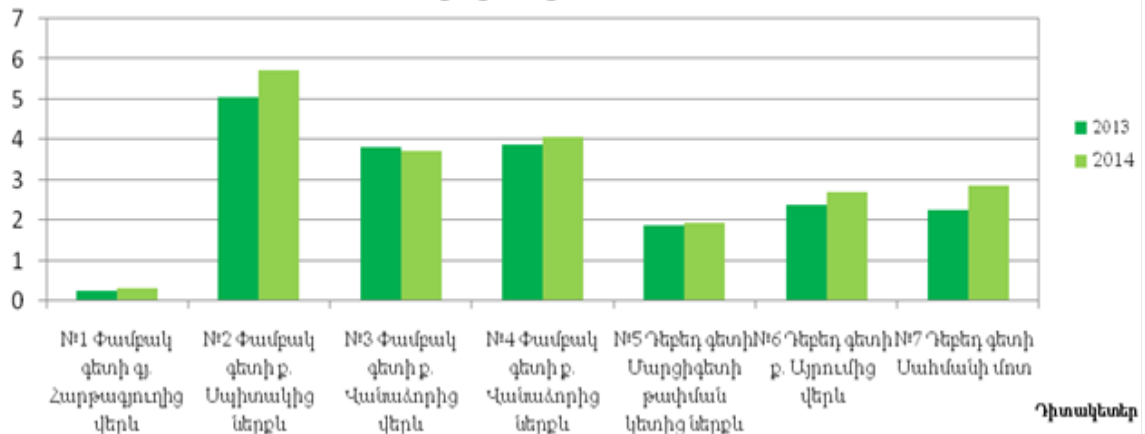
Միջին տարեկան  
կոնց. (մգ/դմ<sup>3</sup>)

### Ամռնիում իոն



Միջին տարեկան  
կոնց. (մգ/դմ<sup>3</sup>)

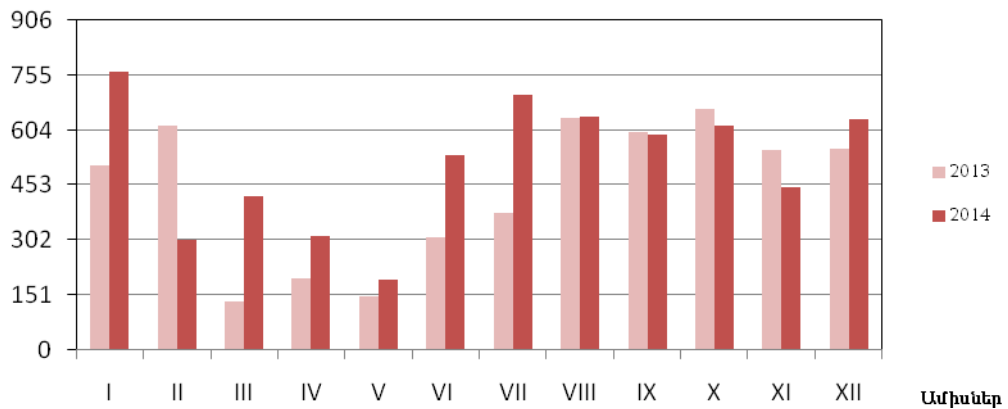
### Նիտրատ իոն

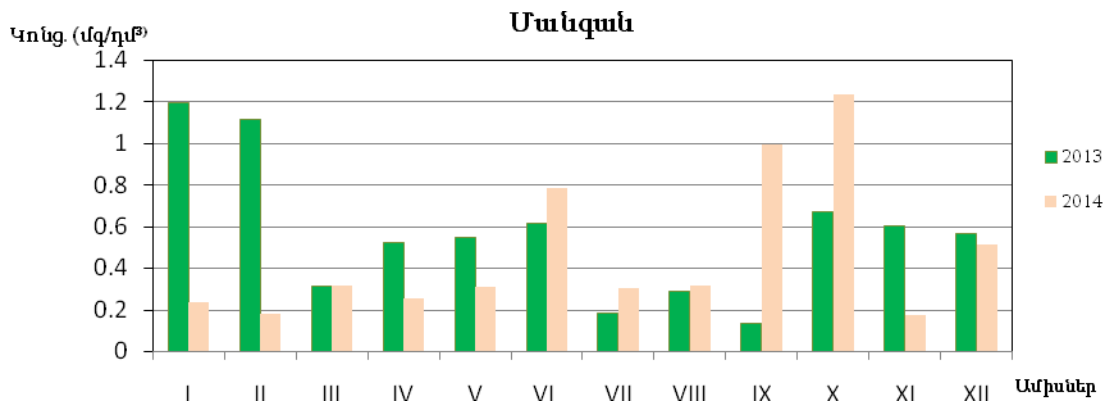
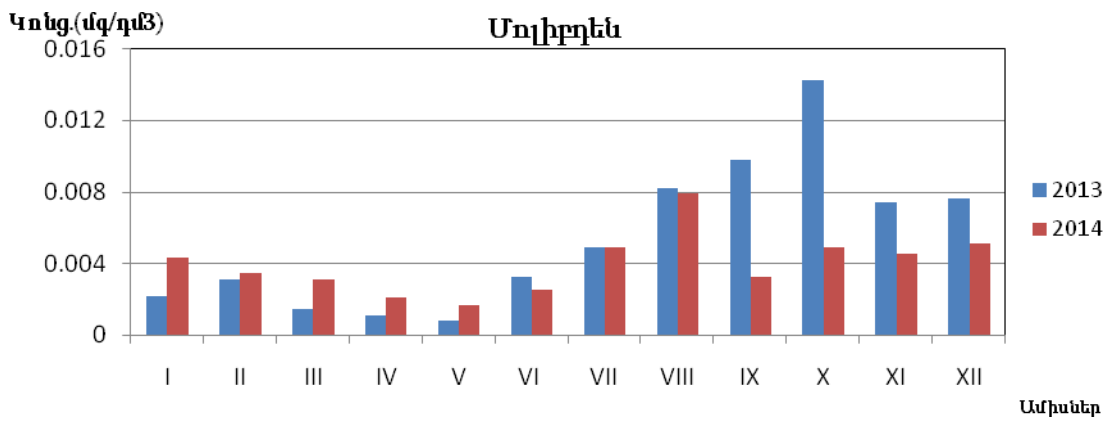
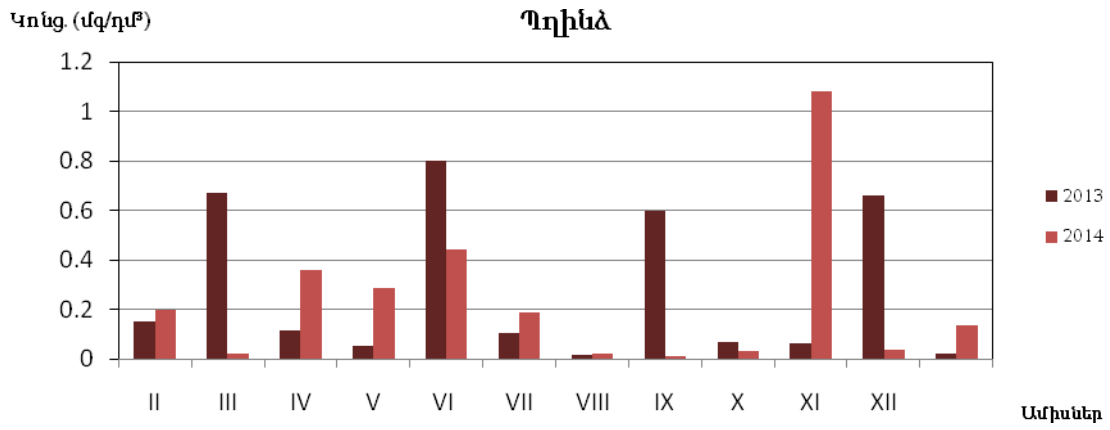


## Ախրթալա գետի գետաբերան (դիտակետ №14)

Կոնց. (մգ/դմ<sup>3</sup>)

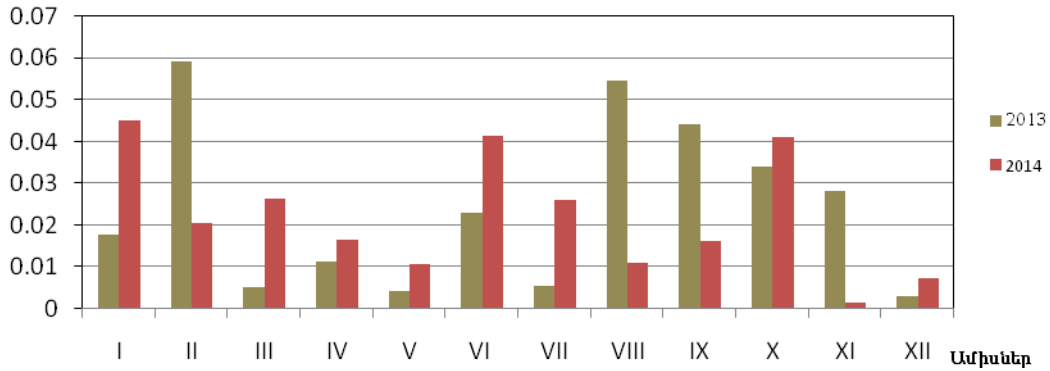
### Սուլֆատ իոն





Կոնց.(մգ/դմ<sup>3</sup>)

### Կադմիում



### ***Ախտությանի ջրավազանային կառավարման տարածք***

Ախտության գետի Ամասիայից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Ամասիայից ներքև հատվածում՝ «անբավարար» որակի (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով և ընդհանուր ֆոսֆորով: Ախտության գետի Գյումրիից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Գյումրիից ներքև հատվածում՝ «վատ» որակի (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով և կախված մասնիկներով: Ախտության գետի Երվանդաշատից ներքև հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով:

Աշոցք գետի Արտաշենից վերև հատվածում ջուրը «գերազանց» որակի է (1-ին դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Կարկաչուն գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրիտ իոնով:

Մեծամոր գետի Վաղարշապատից հարավ, Վաղարշապատից հարավ-արևելք և Ռանչպար գյուղից ներքև ընկած հատվածներում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս) Վաղարշապատից հարավ ընկած հատվածում պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով, Վաղարշապատից հարավ-արևելք և Ռանչպար գյուղից ներքև ընկած հատվածներում պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով:

### ***Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք***

Քասախ գետի Ապարան քաղաքից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Ապարան քաղաքից ներքև ընկած հատվածում՝ «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոնների պարունակությամբ: Աշտարակից վերև և Աշտարակից ներքև հատվածներում գետի ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով, գետաբերանի հատվածում՝ «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ և ֆոսֆատ իոններով:

Գեղարոտ գետի Արագած գյուղից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով:

Հախվերդ գետի Փարպի գյուղից ներքև հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով և ֆոսֆատ իոնով:

Հրազդան գետի Գեղամավան գյուղի մոտ, Քաղսի գյուղից ներքև, Արգել գյուղից ներքև և Արգնի ՀԷԿ-ից ներքև հատվածներում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս). Գեղամավանի մոտ հատվածում պայմանավորված ԹՔՊ-ով, Քաղսիից ներքև հատվածում պայմանավորված ԹՔՊ-

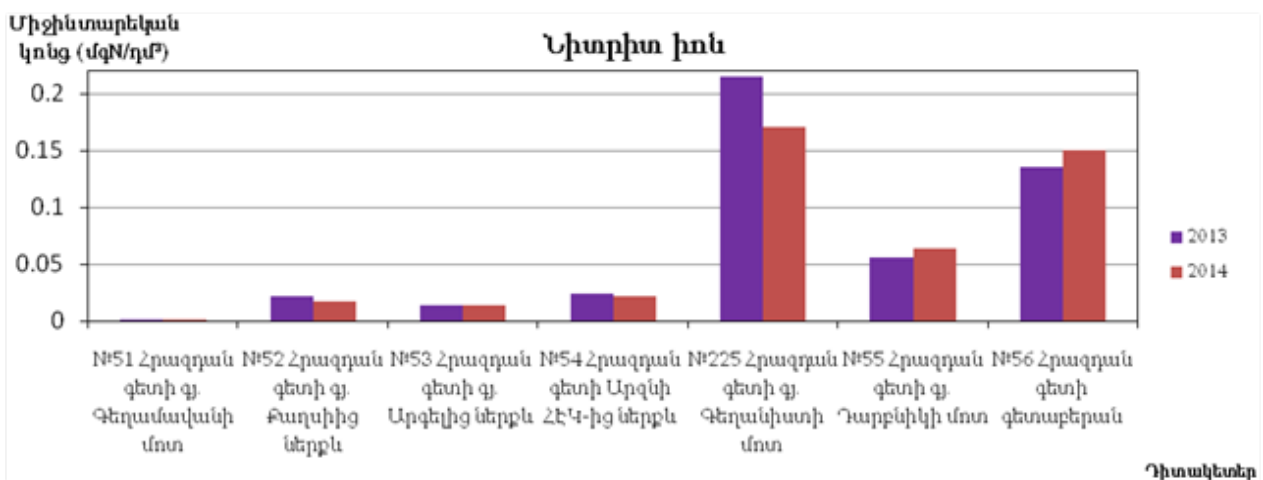
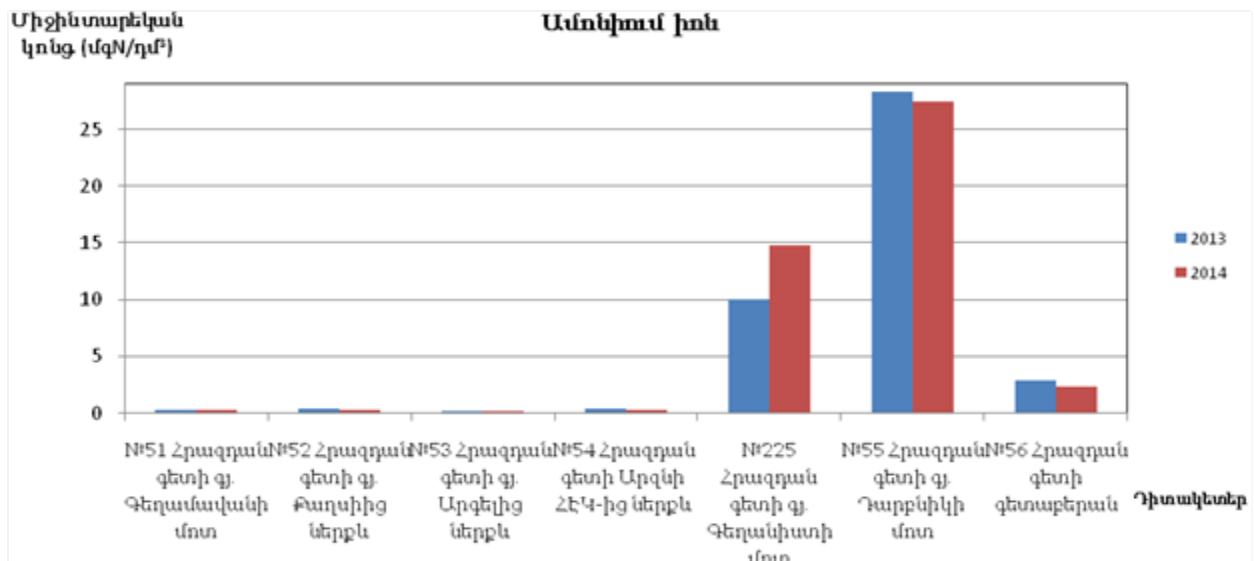
ով և ֆոսֆատ իոնով, Արգելից ներքև հատվածում պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով, Արգնի ՀԷԿ-ից ներքև հատվածում պայմանավորված ԹՔՊ-ով, նիտրատ և ֆոսֆատ իոններով: Գեղանիստ գյուղի մոտ ընկած հատվածում, Երևանից ներքև՝ Դարբնիկ գյուղի մոտ և գետաբերանի հատվածներում Հրազդան գետի ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)։ Գեղանիստ գյուղի մոտ հատվածում պայմանավորված ընդհանուր անօրգանական ազոտով, ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով, Դարբնիկ գյուղի մոտ հատվածում պայմանավորված լուծված թթվածնով, ԹԿՊ<sub>5</sub>-ով, ԹՔՊ-ով, ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով, մանգանով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով, ընդհանուր ֆոսֆորով և կախված մասնիկներով, գետաբերանի հատվածում պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով և մանգանով:

Գետառ գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով:

Մարմարիկ գետի ողջ հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

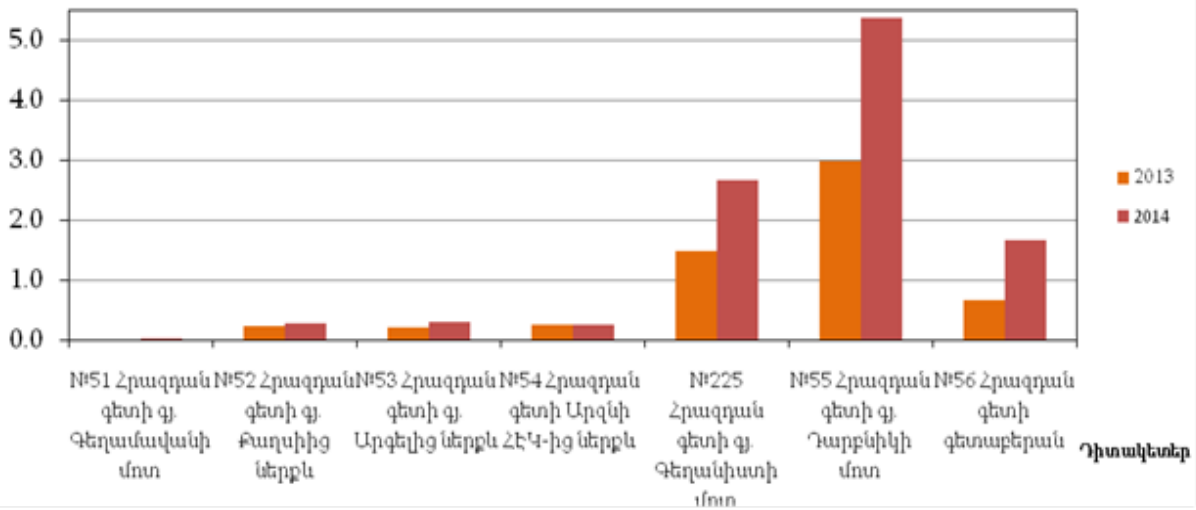
2014թ.-ին Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածքում ջրի «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» քիմիական որակ (5-րդ դաս) պայմանավորող որոշ ցուցանիշների միջին տարեկան և ամենամսյա կոնցենտրացիաների փոփոխությունները ստորև բերված են գրաֆիկական պատկերների տեսքով.

### Հրազդան գետ



Միջինտարեկան  
կոնց. (մգ/դմ<sup>2</sup>)

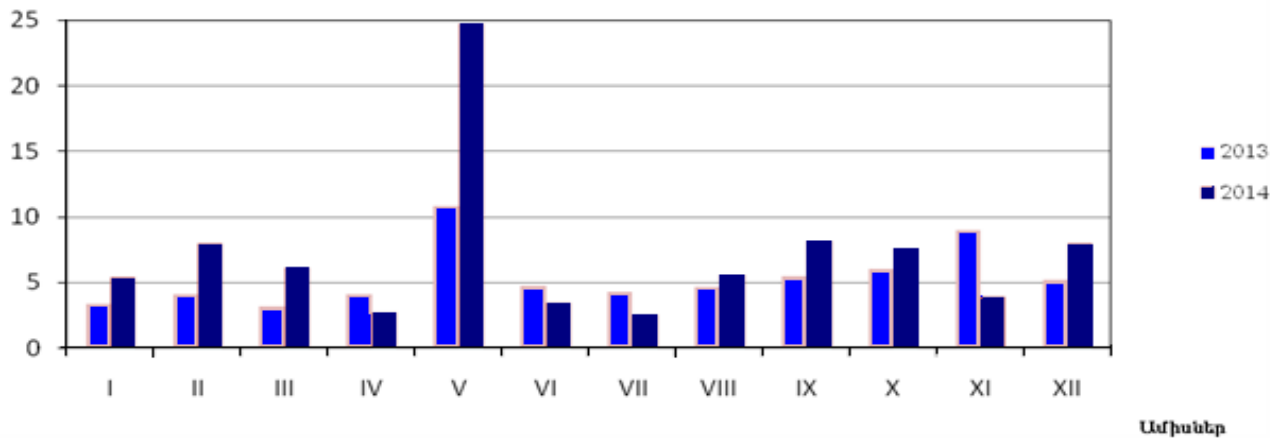
### Ֆոսֆատ իոն



### Գետառ գետի գետաբերան (դիտակետ № 59)

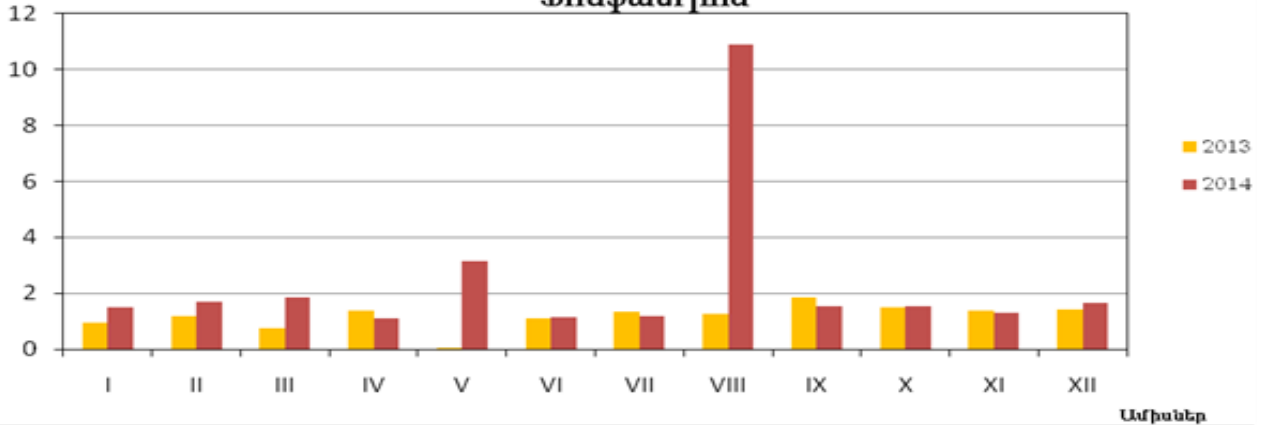
Կոնց. (մգN/դմ<sup>2</sup>)

### Ամոնիում իոն



Կոնց. (մգ/դմ<sup>2</sup>)

### Ֆոսֆատ իոն



## ***Մեանի ջրավազանային կառավարման տարածք***

Ձկնագետ գետի Սեմյոնովկայից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով:

Մասրիկ գետի Վերին Շորժա գյուղից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով:

Սոթք գետի ողջ հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Կարճաղբյուր գետի վերին հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով:

Վարդենիս գետի վերին հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով:

Մարտունի գետի վերին հոսանքում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով, գետաբերանի հատվածում՝ «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով:

Արգիճի գետի ողջ հոսանքում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով:

Ծակքար գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով:

Շողվակ գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով:

Գավառագետ գետի վերին հոսանքում՝ գյուղ Ծաղկավանից վերև հատվածում, ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով:

### ***Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք***

Վեդի գետի Ուրցաձոր գյուղից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Արարատից ներքև հատվածում՝ «բավարար» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, ամոնիում, նիտրիտ և ֆոսֆատ իոններով:

Արփա գետի ողջ հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Եղեգիս գետի Շատին գյուղից ներքև ընկած հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Արփա-Սևան թունելի ջուրը «բավարար» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ և ֆոսֆատ իոններով:

### ***Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք***

Մեղրիգետ գետի ողջ հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Ողջի գետի Քաջարան քաղաքից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Քաջարան քաղաքից ներքև հատվածում՝ «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով, ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով, Կապան քաղաքից վերև հատվածում՝ «բավարար» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով, վանադիումով, կոբալտով և երկաթով, Կապան քաղաքից ներքև հատվածում՝ «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով, մանգանով և կոբալտով:

Արծվանիկ գետի վերին հոսանքում՝ պոչամբարից վերև հատվածում, ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով, կոբալտով և երկաթով, գետաբերանի հատվածում՝ «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով, մանգանով, վանադիումով, կոբալտով, ստիբիումով և սուլֆատ իոնով:

Գեղի գետի Աջաբաջ գյուղից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «բավարար» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով և մանգանով:

Որոտան գետի ողջ հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Միսիան գետի Արևիս գյուղից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով:

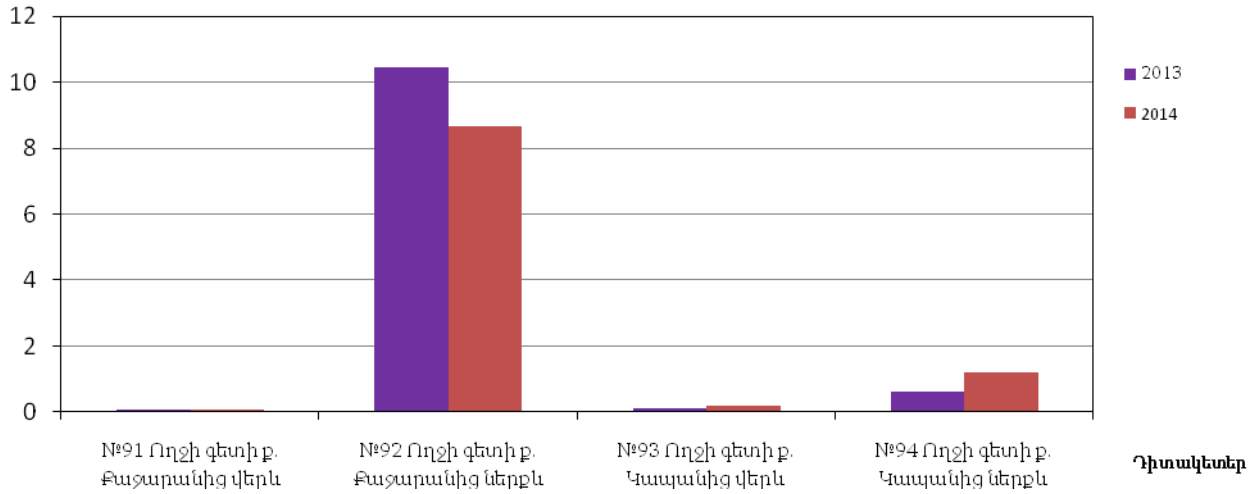
Գորիսգետ գետի վերին հոսանքում՝ Գորիս քաղաքից վերև հատվածում, ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Գորիս քաղաքից ներքև հատվածում՝ «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ և ֆոսֆատ իոններով:

2014թ.-ին Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածքում ջրի անբավարար (4-րդ դաս) և վատ քիմիական որակ (5-րդ դաս) պայմանավորող որոշ ցուցանիշների միջին տարեկան և ամենամսյա կոնցենտրացիաների փոփոխությունները ստորև բերված են գրաֆիկական պատկերների տեսքով.

## Ողջի գետ

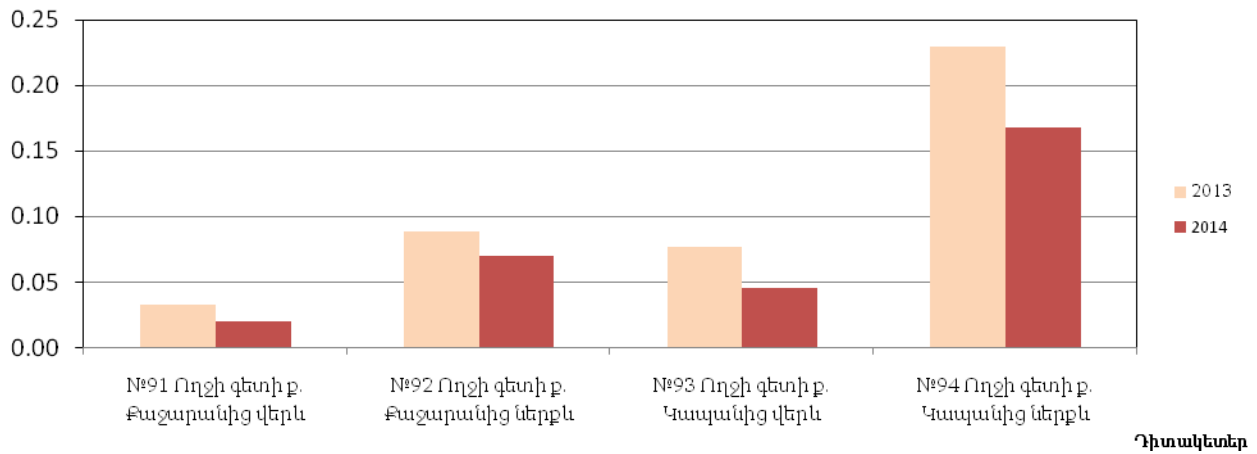
Միջին տարեկան  
կոնց (մգ/դմ<sup>3</sup>)

Ամռնի ժամ



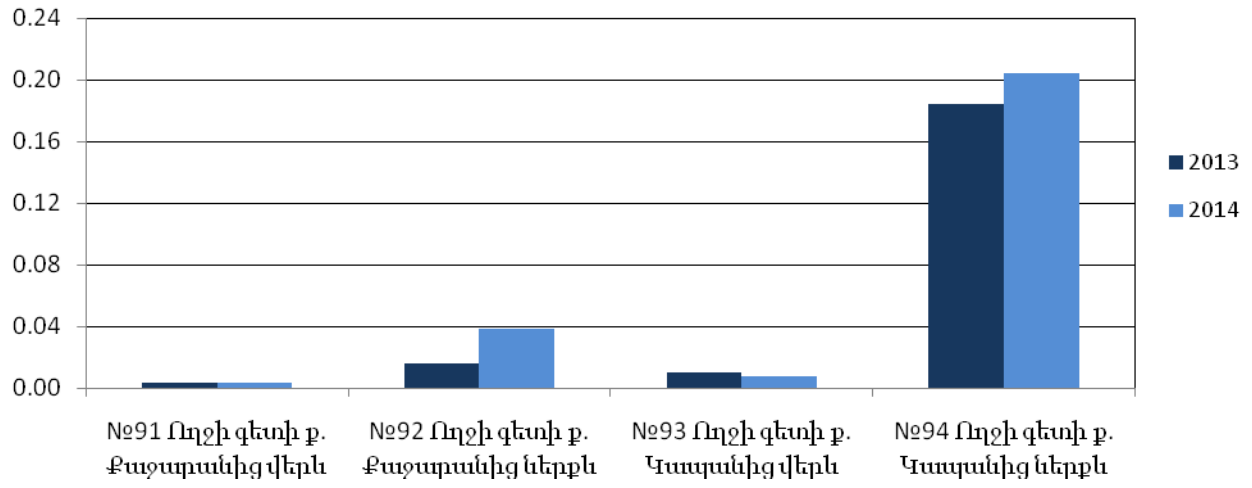
Միջին տարեկան  
կոնց (մգ/դմ<sup>3</sup>)

Մոլիբդեն





### Մանգան



**ՀՀ ջրամբարների ջրի քիմիական որակը 2014թ.-ին (\*)**

Աղյուսակ 2

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Արփիլճի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (109)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
Ախուրյանի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (110)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
Ապարանի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (111)	–	–	2-րդ
Երևանյան լիճ	ամբարտակի մոտ (112)	ԹՔՊ	3-րդ	5-րդ
		Ֆոսֆատ իոն	5-րդ	
Ազատի ջրամբար	ամբարտակի մոտ(113)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
Կեչուտի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (114)	–	–	2-րդ

(\*) ՀՀ ջրամբարների ջրի քիմիական որակի գնահատումը կատարվել է համաձայն ՀՀ մակերևութային ջրերի էկոլոգիական նորմերի (ՀՀ կառավարության 2011թ.-ի հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշման հավելված N2):

**ՀՀ ջրամբարներ**

ՀՀ մակերևութային ջրերի էկոլոգիական նորմերով գնահատմամբ Արփիլճի ջրամբարի ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս) ըստ ԹՔՊ-ի և ֆոսֆատ իոնի, Ախուրյանի ջրամբարի ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս) ըստ ամոնիում, նիտրիտ և ֆոսֆատ իոնների, Ապարանի ջրամբարի ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Երևանյան լճի ջուրն ըստ ֆոսֆատ իոնի «վատ» որակի է (5-րդ դաս): Ազատի ջրամբարի ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս) ըստ ֆոսֆատ իոնի, Կեչուտի ջրամբարի ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

## *Արաքս գետ*

Արաքս գետի 6 դիտակետից վերցված փորձանմուշներում որոշված ցուցանիշներից, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, գերազանցվել են ԹԿՊ<sub>5</sub>-ի, ԹՔՊ-ի, ամոնիում, նիտրիտ, սուլֆատ իոնների, վանադիումի, քրոմի, մանգանի, պղնձի, ալյումինի և սելենի ՍԹԿ-ները: Ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, Արաքս գետից վերցված փորձանմուշներում դիտվում է վանադիումով բարձր աղտոտվածություն: Վանադիումի ՍԹԿ-ն գերազանցվել է 9.4-15.5 անգամ:

Արաքս գետի գյ. Սուրմալուի դիմաց հատվածում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, 1.2 անգամ գերազանցվել է ԹԿՊ<sub>5</sub>-ի, 7.9 անգամ՝ ալյումինի, 8.4 անգամ՝ քրոմի, 4.1 մանգանի, 2.3 անգամ՝ պղնձի ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի Հրազդան գետի թափման կետից վերև հատվածում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, 3.3 անգամ՝ նիտրիտ իոնի, 7.9 անգամ՝ ալյումինի, 7.0 անգամ՝ քրոմի, 4.3 անգամ՝ մանգանի, 2.5 անգամ՝ պղնձի, 1.9 անգամ՝ սելենի և 1.2 անգամ սուլֆատ իոնի ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի Հրազդան գետի թափման կետից ներքև հատվածում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, 1.2 անգամ գերազանցվել է ԹՔՊ-ի, 3.4 անգամ՝ ամոնիում իոնի, 7.1 անգամ՝ նիտրիտ իոնի, 2.1 անգամ՝ պղնձի, 6.0 անգամ՝ քրոմի, 3.4 անգամ՝ մանգանի, 3.6 անգամ՝ ալյումինի և 1.4 անգամ սուլֆատ իոնի ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի գյ. Արմաշից ներքև ընկած հատվածում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, գերազանցվել է 6.1 անգամ նիտրիտ իոնի, 1.3 անգամ ամոնիում իոնի, 2.4 անգամ՝ պղնձի, 5.9 անգամ՝ քրոմի, 2.1 անգամ՝ մանգանի, 3.1 անգամ՝ ալյումինի, 1.9 անգամ՝ սելենի և 1.4 անգամ՝ սուլֆատ իոնի ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի ք. Ագարակից հարավ ընկած հատվածում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, 1.5 անգամ գերազանցվել է նիտրիտ իոնի, 2.6 անգամ՝ պղնձի, 5.3 անգամ՝ քրոմի, 1.8 անգամ՝ մանգանի, 4.9 անգամ՝ ալյումինի, 3.2 անգամ՝ սելենի և 2.2 անգամ՝ սուլֆատ իոնի ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի ք. Ագարակից հարավ-արևելք ընկած հատվածում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, 1.7 անգամ գերազանցվել է նիտրիտ իոնի, 7.0 անգամ՝ պղնձի, 5.4 անգամ՝ քրոմի, 2.2 անգամ՝ մանգանի, 5.0 անգամ՝ ալյումինի, 2.9 անգամ՝ սելենի և 2.2 անգամ՝ սուլֆատ իոնի ՍԹԿ-ները:

Որոշված մյուս ցուցանիշների պարունակությունները դիտվել են ՍԹԿ-ների սահմաններում:

## *Սևանա լիճ*

2014թ.-ին Սևանա լճի հիդրոքիմիական ուսումնասիրությունների համար վերցվել են նմուշներ և՛ լճի մակերևույթից, և՛ լճի տարբեր խորությամբ կտրվածքներից: Համաձայն ստացված տվյալների Սևանա լճի թթվածնային ռեժիմն եղել է բավարար լճի բնական կենսագործունեության համար՝ դիտվելով թույլատրելի նորմի սահմանում:

Սևանա լճից վերցված փորձանմուշներում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիան գերազանցել են ԹԿՊ<sub>5</sub>-ի, ԹՔՊ-ի, վանադիումի, քրոմի և սելենի կոնցենտրացիաները: ԹԿՊ<sub>5</sub>-ը սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիան գերազանցել է 1.2-1.5 անգամ, ԹՔՊ-ն՝ 1.2-2.3 անգամ, քրոմինը՝ 1.2-3.4 անգամ, վանադիումինը՝ 3.8-5.6 անգամ: Հիմք ընդունելով լճի ջրի քիմիական որակի բազմամյա ուսումնասիրությունների տվյալները՝ վանադիումի այսպիսի քանակությունը լճի բնական առանձնահատկությունն է և չի համարվում աղտոտվածություն:

Սևանա լճի առանձին հատվածներում դիտվել է սելենի գերազանցում սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիայից (1.2-1.9 անգամ):

Որոշված մյուս ցուցանիշների պարունակությունները դիտվել են սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների սահմաններում:

**ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ԱՂՏՈՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ  
2014Թ.-ԻՆ**

**Էկոլոգիական նորմեր (ըստ ՀՀ կառավարության 2011թ.-ի մայիսի 27-ի N 75-Ն որոշման)**

Որակի ցուցանիշներ	Որակի դաս					Միավոր
	I զերազանց	II լավ	III միջակ	IV անբավարար	V վատ	
Լուծված թթվածին	>7 կամ ՖԿ*	>6	>5	>4	<4	մգ O <sub>2</sub> /լ
ԹԿՊ <sub>5</sub>	3	5	9	18	>18	մգ O <sub>2</sub> /լ
ԹԳՊ <sub>Cr</sub>	10	25	40	80	>80	մգ O <sub>2</sub> /լ
Ամոնիում իոն	0,2 կամ ՖԿ	0,4	1,2	2,4	> 2,4	մգ N/լ
Նիտրիտ իոն	0,01 կամ ՖԿ	0,06	0,12	0,3	>0,3	մգ N/լ
Նիտրատ իոն	1 կամ ՖԿ	2,5	5,6	11,3	>11,3	մգ N/լ
Ֆոսֆատ իոն	0,05 կամ ՖԿ	0,1	0,2	0,4	>0,4	մգ/լ
Ցինկ, ընդհանուր	ՖԿ	100	200	500	>500	մկգ/լ
Պղինձ, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+20	50	100	>100	մկգ/լ
Քրոմ, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (50)	100	250	>250	մկգ/լ
Արսեն, ընդհանուր	ՖԿ	20	50	100	>100	մկգ/լ
Կադմիում, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+1	ՖԿ+2	ՖԿ+4	>ՖԿ+4	մկգ/լ
Կապար, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10	25	50	>50	մկգ/լ
Նիկել, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (20)	50	100	>100	մկգ/լ
Մոլիբդեն, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 25	8xՖԿ կամ 50	>8xՖԿ	մկգ/լ
Մանգան, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 200	8xՖԿ կամ 500	>8xՖԿ	մկգ/լ
Վանադիում, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ+5 կամ 10	4xՖԿ	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Կոբալտ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 20	4xՖԿ կամ 50	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Երկաթ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 0,5	0,5	1	>1	մգ/լ
Կալցիում	ՖԿ	100	200	300	>300	մգ/լ
Մագնեզիում	ՖԿ	50	100	200	>200	մգ/լ
Բարիում	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 250	1000	>1000	մկգ/լ
Բերիլիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	100	>100	մկգ/լ
Կալիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ/լ
Նատրիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ/լ
Լիթիում	ՖԿ	ՖԿ	-	2500	>2500	մկգ/լ
Բոր	ՖԿ	450	700	1000	>2000	մկգ/լ
Այլումին	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	5000	>5000	մկգ/լ
Սելեն, ընդհանուր	ՖԿ կամ 10	20	40	80	>80	մկգ/լ
Ծարիր, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
Անագ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
ԹԳՊ <sub>Mn</sub>	5 կամ ՖԿ	10	15	20	>20	մգ O <sub>2</sub> /լ
Ընդհանուր անօրգանական ազոտ	1,5 կամ ՖԿ	4	8	16	>16	մգ N/լ
Ընդհանուր ֆոսֆոր	0,1 կամ ՖԿ	0,2	0,4	1	>1	մգ լ
Քլորիդ իոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	200	> 200	մգ/լ
Սուլֆատ իոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	250	> 250	մգ/լ
Սիլիկատ իոն	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 20	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ Si/լ
Ընդհանուր հանքայնացում	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մգ/լ
Էլեկտրահաղորդականություն	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մկՍիմ/սմ
Կոշտություն	2,8	10	20	40	<40	մգ էկվ/լ
Կախված մասնիկներ	ՖԿ	1,2xՖԿ	2xՖԿ (30)	4xՖԿ	>4xՖԿ	մգ/լ
Հոտ (20°C և 60°C)	<2 (բնական)	2 (բնական)	2	4	>4	բալ
Գույն	(բնական)	>5 (բնական)	20	30	>200	աստ,

\* ՖԿ - ֆոնային կոնցենտրացիա\*

**Ծանոթագրություն.** ՀՀ 14 խոշոր գետային ավազանների գետերի, գետերի առանձին հատվածների և վտակների որակի ցուցանիշների ֆոնային կոնցենտրացիաները և էկոլոգիական նորմերի ամբողջական ցանկը տրված է <http://www.armmonitoring.am/> ինտերնետային կայքում:

**Մակերևութային ջրերի աղտոտվածության չափանիշներ  
(ըստ 1990թ.-ին ընդունված ձկնատնտեսական նորմերի)**

Բաղադրամասերը և ցուցանիշները	Վնասակարության լիմիտացված ցուցանիշը	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/դմ <sup>3</sup>
Լուծված թթվածին	Ընդհանուր պահանջները	6-ից ոչ պակաս
ԹԿՊ <sub>5</sub>	-//-	3,0
ԹՔՊ	-//-	30,0
Ամոնիում իոն (NH <sub>4</sub> <sup>+</sup> )	Թունագիտական	0,5 (N/դմ <sup>3</sup> - 0,39)
Նիտրատ իոն (NO <sub>3</sub> <sup>-</sup> )	Սանիտարա-թունագիտական	40,0 (N/դմ <sup>3</sup> - 9,0)
Նիտրիտ իոն(NO <sub>2</sub> <sup>-</sup> )	Թունագիտական	0,08 (N/դմ <sup>3</sup> - 0,02)
Ֆոսֆատ իոն(PO <sub>4</sub> <sup>2-</sup> )	Ընդհանուր պահանջները	3,5
Ընդհանուր երկաթ	Զգայարանական	0,5
Սելեն	-//-	0,001
Պղինձ	Թունագիտական	0,001
Ցինկ	-//-	0,01
Այուրին	-//-	0,04
Վանադիում	-//-	0,001
Քրոմ	-//-	0,001
Մանգան	-//-	0,01
Կալիում	-//-	50,0
Կալցիում	-//-	180,0
Մագնեզիում	-//-	40,0
Նատրիում	-//-	120,0
Կոբալտ	-//-	0,01
Նիկել	-//-	0,01
Արսեն	-//-	0,05
Կադմիում	-//-	0,005
Կապար	-//-	0,1
Բրոմ	Սանիտարա-թունագիտական	0,2
Մոլիբդեն	-//-	0,5
Ստրոնցիում	-//-	2,0
Սուլֆատ իոն (SO <sub>4</sub> <sup>2-</sup> )	-//-	100,0
Քլոր իոն (Cl <sup>-</sup> )	-//-	300,0
Իոնների զումարը	Ընդհանուր պահանջներում	1000,0
Կախված մասնիկներ	Ընդհանուր պահանջներում	Կախված մասնիկների պարունակությունը բնական ֆոնից չպետք է գերազանցի 0,75 մգ/դմ <sup>3</sup>

**«Արտակարգ բարձր աղտոտվածություն» և «բարձր աղտոտվածություն»  
արտահայտությունների սահմանումը**

Բնական միջավայրի արտակարգ բարձր աղտոտվածություն համարվում է.

***Մակերևութային ջրերի համար***

Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիայի գերազանցումը 100 և ավելի անգամ (այն նյութերը, որոնց համար սահմանված է ջրում լրիվ բացակայություն, որպես սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա ընդունվում է 0,01 մկգ/դմ<sup>3</sup>)

- լուծված թթվածնի պարունակության իջեցումը մինչև 2 մգ/դմ<sup>3</sup> և ցածր
- թթվածնի հնգօրյա կենսաքիմիական պահանջի (ԹԿՊ<sub>5</sub>) պարունակությունը 60 մգՕ<sub>2</sub>/դմ<sup>3</sup> և ավելի
- ջրի հոտի՝ մինչև 4 բալ և ավելի ուժեղացումը, որը բնորոշ չէ տվյալ տեղանքի համար
- 6 կմ<sup>2</sup> տարածությամբ տեսահորիզոնի 1/3-ից ավելի տարածքով որևէ թաղանթի (նավթային, յուղային և այլ ծագման) առկայությունը
- փափկամարմինների, ձկների, գորտերի և այլ ջրային օրգանիզմների և ջրային բույսերի համատարած ոչնչացումը:

Բնական միջավայրի բարձր աղտոտվածություն համարվում է.

***Մակերևութային ջրերի համար***

- ՍԹԿ-ի գերազանցումը 10-ից մինչև 100 անգամ (նավթամթերքների, ֆենոլների և պղնձի իոնների համար՝ 30 -ից 100 անգամ)
- ԹԿՊ<sub>5</sub>-ի կոնցենտրացիայի 15-ից մինչև 60 մգՕ<sub>2</sub>/դմ<sup>3</sup> պարունակությունը
- լուծված թթվածնի պարունակության իջեցումը 3-ից մինչև 2 մգ/դմ<sup>3</sup>
- մինչև 6 կմ<sup>2</sup> տարածությամբ տեսահորիզոնում ջրի մակերևույթի 1/4-ից մինչև 1/3 տարածությամբ թաղանթի առկայությունը (նավթային, յուղային և այլ ծագման)
- 6կմ<sup>2</sup>-ից ավելի տեսահորիզոնում ջրի մակերևույթի 1-ից մինչև 2կմ<sup>2</sup> տարածքով թաղանթի առկայությունը:

*Մակերևութային ջրերում որոշվող ցուցանիշների ցանկ*

- |  |                   |
|--|-------------------|
| 1. Ջերմաստիճան                           | 27. Կալցիում      |
| 2. Գույն                                 | 28. Մագնեզիում    |
| 3. Հոտ                                   | 29. Սելեն         |
| 4. Թափանցելիություն                      | 30. Ալյումին      |
| 5. Կախված մասնիկներ                      | 31. Քրոմ          |
| 6. Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն    | 32. Երկաթ         |
| 7. Լուծված թթվածին                       | 33. Մանգան        |
| 8. Լուծված թթվածնով հագեցվածության տոկոս | 34. Պղինձ         |
| 9. Թթվածնի հնգօրյա կենսաքիմիական պահանջ  | 35. Ցինկ          |
| 10. Թթվածնի քիմիական պահանջ              | 36. Արսեն         |
| 11. Ջրածնային ցուցիչ                     | 37. Ստրոնցիում    |
| 12. Հանքայնացում                         | 38. Կադմիում      |
| 13. Կոշտություն                          | 39. Կապար         |
| 14. Հիդրոկարբոնատներ                     | 40. Կոբալտ        |
| 15. Սուլֆատներ                           | 41. Նիկել         |
| 16. Քլորիդներ                            | 42. Վանադիում     |
| 17. Ֆտորիդներ                            | 43. Մոլիբդեն      |
| 18. Ֆոսֆոր ֆոսֆատային                    | 44. Բարիում       |
| 19. Ֆոսֆոր ընդհանուր                     | 45. Բերիլիում     |
| 20. Նիտրիտներ                            | 46. Բոր           |
| 21. Նիտրատներ                            | 47. Անտիմոն       |
| 22. Ամոնիում իոն                         | 48. Անագ          |
| 23. Սիլիցիում                            | 49. ԴԴՏ           |
| 24. Կալիում                              | 50. ԴԴԵ           |
| 25. Նատրիում                             | 51. ԴԴԴ           |
| 26. Լիթիում                              | 52. α-ՀՔՑՀ        |
|  | 53. γ-ՀՔՑՀ        |
|  | 54. Նավթամթերքներ |